

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Narodna za razmetvo: četrtno 1—50 Din, polletno 10 Din, letno 20 Din; za izmetvo: četrtno 13 Din, polletno 24 Din, letno 48 Din. — Račun pošte brezplačno, odročnice v Ljubljani, št. 60.711.

Narodna skupščina brez pravega dela

Izenačenje davkov se neprestano zavlačuje. — Opasnost nove vladne krize. — Klerikalci se ponujajo vladi. — Pred volitvami v oblastne skupščine.

Narodna skupščina je začela te dni zopet zasedati, toda ne more priti do pravega dela, ker vlada ni pripravila nikakih zakonskih osnutkov. S tem je pokazala vlada radikalov in radičevcev z g. Pucljem vred, da ni sposobna za delo in da se bo staro cincanje in žaganje nadaljevalo v škodo vse države in vsega naroda, ki zastonj čaka na izpolnitev obljub, ki jih je pred dobrim letom ob vstopu v vlado Stepan Radić kar stresal iz rokavov. Stepan Radić ni izpolnil niti ene važnejše obljube, pač pa je naravnost oviral vlado in Narodno skupščino pri delu, ker je zaradi svoje gostobesednosti in nepremišljenih nastopov povzročil pet vladnih kriz. Ob vsaki krizi je delo zastalo, vsaka kriza je razburkala duhove in vzbudila nove napetosti in ustvarila nova za ljudstvo nepotrebna vprašanja, ki so odvajala vladne činitelje od resnega dela.

Predvsem zaradi Radićevih nerешnih nastopov in njegove klepetavosti, iz katere se vidi popolna nesposobnost voditelja Hrvatske seljačke stranke za resno ustvarjanje dela, je še nerešeno za nas važno vprašanje zakona o izenačenju neposrednih davkov. Kakor se sedaj čuje, vlada davčnega zakona niti ne smatra za nujnega in ne namerava uvaževati zahteve samostojno-demokratskih poslancev, da je treba pospešiti donošenje davčnega zakona.

Ko se še ni niti začelo z delom, se že znova pripravlja vladna kriza. Kakor pravijo, nameravata vlado razbiti Nikola Pašić in — seveda — Stepan Radić, ki je tega posla

že vajen. Napetosti med obema vladnima strankama kakor tudi nesporazumljenja v radikalni stranki so tolika, da lahko kriza nastopi vsak hip. Govorilo se je že tudi, da hoče odstopiti finančni minister dr. Perić.

Spričo takšnih razmer so silno oživila naši klerikalci, ker se jim je začelo dozdevati, da bi se ob takih razmerah mogoče dalo zlesti v vlado. Začeli so se ponujati in se javno izjavljati v tem zmislu, da za ministrske stolčke prodajo vso svojo avtonomijsko ropotijo. Dr. Korošec je izrecno izjavil, da je vedno priznaval vldovdansko ustavo. No, doslej klerikalcem njihovo ponujanje še ni uspelo. Za ljudske koristi bi tudi bilo boljše, da klerikalcev ni v vladi, kajti oni so že pokazali, kako izvrstno znajo vladati. Na drugi strani pa bi jih radi videli v vladi toliko časa, da bi naše slovensko ljudstvo do dobrega spoznalo, kaj znajo poslanci, katerim je dalo večino glasov. Naši klerikalci namreč znajo tisto kakor radičevci: zmerjati in psovati politične nasprotnike, trobiti avtonomijo, o kateri sami dobro vedo, da je ne bodo nikdar dosegli, ter varati preproste ljudi s stvarmi, ki so brez vsake podlage, kakor na pr. z vpitjem, da je vera v nevarnosti.

Sedaj pripravlja vlada volitve v oblastne skupščine, ki naj bi se izvedle januarja ali februarja, toda enako potrebne bi bile tudi volitve v Narodno skupščino.

Iz teh žalostnih političnih razmer, iz katerih se norčujejo že v inozemstvu, je edin izhod, da se zopet pozove narod na volitve.

jan blagoslovil novo stavbo, nato pa so si vsi prisotni ogledali notranjost in kar strmeli nad posameznimi poučnimi stvarmi, ki so notri nameščene. Bila je soglasna sodba, da je Zdravstveni Dom izredno znamenita pridobitev ne le za brdski okraj, temveč za vso Slovenijo.

Zdravstveni Dom v Lukovici je prva ustanova te vrste v naši ožji domovini. Okrog 30 takih stavb pa že stoji v raznih krajih Dalmacije, Črne gore in Južne Srbije. Vse to so pokrajine, kjer so doslej neusmiljeno razsajale razne nevarne bolezni (malarija, tifus itd.) in je bila pomoč najnujnejša. Zdaj končno prihaja na vrsto Slovenija, kjer smo sicer naprednejši, a tudi ni še vse v redu. Ministrstvo za narodno zdravje namerava v vsakem okraju zgraditi po dva Zdravstvena Doma, kjer bo ljudstvo imelo brezplačno kopal ter bo dobivalo ves potreben zdravstveni pouk. Obenem se bodo v vseh vaseh uredile hiše, vodnjaki, hlevi, gnojišča, greznice, stranišča itd. Skratka: preuredila se bodo vsa naša bivališča po zdravstvenih predpisih in obenem se bo naše ljudstvo od mladih do starih poučevalo o snagi in zdravju. Ko bo enkrat vse provedeno tako, kakor se je pričelo, bomo lahko z zaupanjem zrl v bodočnost.

Lukovčanom in vsemu brdskemu okraju lahko čestitamo na takšni moderni pridobitvi kakor je Zdravstveni Dom. Njihov trud za to pridobitev pa naj bo tudi v zgled in spodbudo ostalim slovenskim krajem, ki morajo stremeti za tem, da tako ustanovo pridobijo tudi sami — z lastno in državno pomočjo.

Politični pregled

Ves teden se je sušljalo, da bodo klerikalci stopili v vlado. Dr. Korošec je imel pogovore z Radićem in z raznimi radikalskimi prvaki, toda glavni mož, ki v tem vprašanju odločuje, in to je ministrski predsednik Uzunović, ga ni povabil na razgovor. Klerikalci so za vstop v vlado storili vse.

Zavrgli so avtonomijo

in sam dr. Korošec je v torek izjavil, da so klerikalci priznali ustavo že s tem, da so leta 1924. sodelovali v vladi tako zvanega Narodnega sporazuma (pod Ljubo Davidovičem).

Navzlic vsem klečeplazenjem klerikalcev pa se vprašanje njihovega vstopa v vlado ne premakne z mrtve točke. Po vsem se da soditi, da radikali in radičevci

klerikalce vlečejo za nos,

hoteč z napovedovanjem njihovega vstopa v vlado ustrašiti drug drugega. A če bi se končno tudi res zgodilo, da klerikalci vstopijo v vlado, kdo bi mogel tega biti bolj vesel, kakor mi, samostojni demokrati! Vsa leta smo slovenskemu ljudstvu dokazovali

brezvestnost klerikalne agitacije z avtonomijo

in njihovo brezplodno politiko. Ako bi se

Prvi zdravstveni dom v Sloveniji

Imamo prvi Zdravstveni Dom! Stoji v prijazni vasi Lukovici, ki je našim čitateljem dobro znana iz Stražarjevih povesti. Zares priljudna je ta vasica ter že izza davnih let znana kot važno prometno središče, skozi katerega vodi široka Dunajska cesta. Toda do zadnjih časov je Lukovica trpela na velikih pomanjkljivostih: radi slabih vodnjakov in neurjenih gospodarskih prilik je tam skoro vsako leto razsajal trebušni tifus. Temu je bilo edino odpomoci s tem, da se je ministrstvo za narodno zdravstvo po posredovanju vseh merodajnih činiteljev odločilo k temu, da Lukovico vzorno preuredi v zdravstvenem oziru in da tam zgradi Zdravstveni Dom v pomoč in za poučevanje vsega tamošnjega (brdskega) okraja. Prebivalci so pokazali

pravo razumevanje za to prireditev. Prispevali so po svojih močeh, uredili so svoje domove po točnih zdravniških navodilih — in tako se je dopolnilo, da so Lukovčani v nedeljo lahko z vsem ponosom pozdravili v svoji sredi številne odlične goste, ki so prišli k otvoritvi Zdravstvenega Doma. Slavnosti se je udeležil tudi profesor dr. Andrej Štampar, ki je načelnik ministrstva za narodno zdravje ter ima velike zasluge za širjenje zdravstvene prosvete v naši državi. Sprejem gostov je bil prisrčen: sredi lukovškega trga jih je med špalirjem domačih gasilcev in šolske mladine ter vseh domačinov pozdravil župan Anton Kersnik, nakar so se vsi z domaľsko godbo na čelu podali k Zdravstvenemu Domu, kjer je najprej moravški dekan g. Biz-

končno zgodilo, da se klerikalci spreobrnejo in se lotijo dela v prid države, tedaj dobimo mi samostojni demokrati najpopolnejše zadovolčenje za vse lujskanje, ki so ga klerikalci vršili proti nam, ko so nas obrekovali ter proglašali za »izdajalce slovenskega naroda« in za »centraliste«.

Drugo vprašanje pa je seveda, ali bi klerikalci s svojim vstopom v današnjo vlado mogli kaj

koristiti Sloveniji

in trpečemu slovenskemu ljudstvu. Dobili bi kvečjemu enega ministra, ki bi prav ničesar ne pomenil. Saj še radičevci s svojimi številnimi poslanci in ministri ne morejo, ali vsaj ne znajo ničesar pridobiti za svoje ljudi. V ostalem nas pa vsa stvar presneto malo briga. Mi smo zmeraj poudarjali, da separatisti morajo na kolena, to se je zgodilo. Uklonili so se radičevci iz uklanjajo se zdaj tudi klerikalci.

Drugače ni v Beogradu nikakih važnejših dogodkov. Narodna skupščina se je zopet sestala, toda

nima kaj delati,

ker vlada ni pripravila nikakega materiala.

Vprašanje

izenačenje davkov

se zavlačuje in ni opazati v vladnih krogih nikakega resnega nagnjenja, da bi se vprašanje davkov rešilo čimprej. Čim pa se bo mogoče začelo z malo živahnijim delom, bomo gotovo po stari navadi dobili zopet vladno krizo. Edini izhod iz sedanjega zmedenega položaja so torej

novе volitve,

ki jih vsi odločno zahtevamo. Narod naj vnovič izrazi svojo voljo, naj obrne hrbet tistim, ki so ga varali, ter poveri zaupanje tistim, ki so mu govorili resnico!

Od zunanjih dogodkov beležimo

konferenco Velike Britanije.

Na tej konferenci, trajajoči več dni, katere so se udeleževali zastopniki Anglije ter njenih dominionov in kolonij, so se obravnavala skupno politična in gospodarska vprašanja Velike Britanije.

V Rusiji obstojajo

med komunističnimi voditelji ostri spori, katerih posledica je bila, da je osrednji odbor komunistične stranke izrekel ukor opozicionalnim voditeljem Trockemu, Zinovjevu, Kamenjevu in nekaterim drugim.

DOPISI

GORNJI LOGATEC. Prvo predavanje Zveze kulturnih društev v Ljubljani v letošnji zimski sezoni bo v nedeljo 31. t. m. ob treh popoldne v Sokolskem domu. Predaval bo g. prof. Dolžan o potresih. Snov predavanja je zlasti sedaj, ko se od vsepovsod javljajo vremenske katastrofe in z njimi združeni potresi, nad vse zanimiva, tembolj, ker jo bo obdelaval priznan strokovnjak. Predavanje bo javno in pristopno vsakomur. Opozorjamo samo na točnost!

GORNJI LOGATEC. Sedanjemu občinskemu odboru poteka zakonita poslovna doba in v nekaj mesecih bomo imeli občinske volitve. Volilni imenik je že razgrnjen na vpogled v občinski pisarni. Stirinajstdnevna reklamacijska doba se je pričela minuli ponedeljek. Opozorjamo somišljenike, da se osebno prepričajo, če so vpisani v volilni imenik, ker sicer pri volitvi ne bodo mogli glasovati. Vse potrebne informacije in pouk daje predsednik krajevne politične organizacije SDS. Pri predstojajočih volitvah bo šlo za to, da demokrati vzamejo klerikalcem sedmi mandat in tako zagotovijo občinskemu odboru redno delovanje, ki je sedaj zaradi brezbriznosti klerikalne delegacije bilo večkrat ogroženo. — Zadnje nedelje je gostovalo na sokolskem odru ljubljansko akademsko društvo »Jadran« z ljubko Nicodemijevo komedijo »Zora, dan in noč«. Napovedano je bilo sicer Cankarjevo »Pohujšanje

v dolini šentflorjanski, ki je pa moralo v zadnjem trenutku odpasti iz osebnih razlogov igralcev. V posebno zaslugi štejem svojim akademskim prijateljem, da si upajo na deželo tudi s salonskimi deli in da znajo z globoko igro vezati tudi preprostejše občinstvo od prvega prizora do zadnjega. Upamo, da ta poset ni bil zadnji.

IG. Predzadnje nedeljo je bil pri nas prav lep jesenski dan. Trije gospodje so se napotili na sprehod proti Krimu in so nazaj grede srečali neko izansko Orlico na moškem kolesu. Gospodje so jo prijazno ogovorili in ji je eden od njih v šali ponudil kos pečenke. Orlica pa se je odrezala, naj jo le sam pojé. K temu je še dostavila: »Od tebe pa že ne maram, prekleti... ciganski.« No, kaj lepega se mladenka pri Orlih ni naučila.

POLJANSKA DOLINA. Le počasi se popravlja škoda, povzročena po zadnji povodnji. Poleg vsega pa je še slabo jesensko vreme. Konec zadnjega tedna je že pobelil sneg vrhove gor. Marsikdo, ki mu je poškodovale polje, si je napravil načrt za primer lepe zime, kako bo očedil polje in travnike. To pa je mogoče le pri ugodnem vremenu. Kljub vsemu temu bo ostalo veliko polja ne samo drugo leto, ampak za več let, če ne za vedno nerodovitnega. Mnogo del, posebno glede zopetne ureditve Sore in postranskih pritokov kakor tudi razdrtih potov posamezni gospodarji po svojih premoženskih razmerah sami nikakor ne bodo zmogli. Pomoč pa bo težko izdatnejša. Morda bo vsa večja pomoč obstojala v večjem odpisu davkov za krajši ali daljši čas. Naša cesta se tudi le počasi popravlja. Res, da ni mogoče tega dela tako hitro izvršiti, vendar naj se hitro uredi vsaj toliko, da bi se moglo priti po cesti skozi dolino do Trbiže. Kakor se pa zdaj sliši in kar skoro ni verjetno, se misli dolina zapostaviti baš zaradi ceste. Baje se nameravajo odrezati Žiri od Poljanske doline s tem, da bi se zvezale čez Račevo mimo jezer na Podlipo in Vrhniko, a cesta v Poljansko dolino bi se nekako opustila. Ako se to zadnje uresniči, tedaj bo ostala Poljanska dolina nekaj kotel do Oselice brez vsakega prehoda naprej do Zirov. Pa ne samo za spodnjo Poljansko dolino, tudi za Žiri same ni to brez pomena, kajti od Škofje Loke do

Ivan Albrecht:

Na materinem grobu

(Na Vernih duš dan.)

Rad bi ti danes lučico prižgal
in cvetja ti natrosil na gomilo,
a siromak še sam brez lučke sem ostal
in le srce, srce še ni se umirilo...

S tem srcem svojim k tebi sem prišel,
da bi ti še v tišino groba razodel,
kako je slednji utrip življenja mojega
samo odmev življenja in trpljenja tvojega.

Samo to luč, predraga moja mati,
samo ta cvet — na grob ti morem dati.

Dan smrti...

Ko se začne poslavljati veselo poletno življenje od nas in se vsa priroda pripravlja za zimski počitek, si oddahne tudi človek. Glavno delo je opravljeno, trudne roke si zažele počitka, srce pa svojih dragih... Koliko jih je bilo še včeraj, pred tedni, lani, ki jih danes ni več. Marsikako oko zaman išče dragega obraza, marsikaka usta zaman izgovarjajo ljubljeno ime. Za cerkvijo je nov griček in pod njim počiva in sanja svoj večni sen on, ki smo ga ljubili. Vse leto ni bilo časa, da bi pohiteli k njemu in v toplih spominih preživeli nekaj trenutkov samo zanj, ož, vse leto delo, skrb in zopet delo, dokler se v jesenskih meglah ne zasveti — vernih duš dan. Tedaj šele odložimo vse druge brige, se odtrgamo od sveta in hitimo k njim, ki so se morali ločiti od nas...

Otožno veličastno se oglašajo zvonovi, a množice hite na božji vrt z lučkami, s sveč-

kami, s cvetjem in s toplo molitvijo v srcu. Tam, pred tem veličastnim oblastvora začutimo, kako smo vendar vsi — ljudje. In to je morda najlepši in najgloblji pomen tega dne.

«Človek si,» ti nemo kličejo grobovi. «Človek in nič več!» Danes velikaš, jutri bo zadnjega berača brat, danes siromak, jutri boš ležal kraj njega, ki si ga morda nešteto krat zastonj prosil milosti...

Smrt pobrati pod lopato,
kar rodil je bel dan...

Saj ga skoro ni med nami, ki vsaj enkrat na leto, vsaj ta dan ne bi z vso iskrenostjo občutil te trpke in obenem vesele resnice. Kako je ne bi občutili, ko vendar vemo, da brez smrti ni življenja!... Topla hvaležnost nas prešinja, ko hodimo med grobovi. Naj bo tuj ali domač, znan ali neznan, prijatelj ali nasprotnik, kdor v grobu spi, eno je dosegel: svojo pot je dokončal, najtrpkje in največičastnejše — smrt je preстал. In mi, mi vsi gremo neizogibno za njim...

Pokoj njegovu duši, mir njegovemu pepelu, v naših srcih pa naj blag ostane nanj spomin.

Mir vsem, ki počivajo v prijaznih zavetjih naših sel! Našo zemljo so ljubili in negovali, zanjo so trpeli in se potili, zanjo so se borili, da so jo mogli ohraniti nam, ki danes uživamo njene lepote in njene dobrine. Mir vašemu pepelu, žuljave kmetske roke, sključene in izmučene postave naših mater in očetov, ki ste bili zvesti za nas. Kar je dobrega v naših srcih, je danes posvečeno vam, kar je blagega v naših dušah, naj gori vam v spomin, da bo lepše vaše plačilo tam, kjer so odmer-

jena in presojena vsa naša pota!... Lučke, ki vam jih prižigamo na gomilah, naj pričajo, da ledeni objem smrti ne more pogasiti naše ljubezni, cvetje naj vam dehti hvaležnost naših src.

In vi, vsi znani in neznani, ki vas niti mrtvih ne moremo hraniti v naročju domače zemlje, mir vam bodi! Oj, vi po Galiciji, po daljnih pokrajinah Rusije, kri naše krvi, razlita po Belgiji, Franciji, vsi po Italiji in po grebenih visokih Alp, mir z vami, mučeniki! Mir vam, ki niste bili deležni ljubečega pogleda ob uri poslednji, mir vam, ki vam ni smela ljubljena roka dragega svojca zatisniti oči... Mir z vami! Mir vsem, ki ste izkravali kot žrtve brezumja in pijanega sovraštva po Krasu, po Istri, mir vam, mučenci Korotana, naše rane, mir in blag spomin! Ni nam dano iti na vaše grobove, ni nam dano z lučkami pričati ljubezni, ki v naših srcih gori za vas, ni nam dano pokriti s cvetjem mesta, ki je vaš poslednji dom, ali naša srca so vaši hrami. Vekomaj gori v njih jasna luč ljubezni in hvaležnosti, ki jo presajamo kot najdragocenejše cvetke v srca onih, ki rasto za nami... Vaša kri nam bo večna zarja, ki nas bo varovala in vodila, da bomo znali čuvati in ceniti vse, kar ste nam izročili v sveti oporoki vaše smrti.

Mir in pokoj vašim dušam, naša srca gore v vaš spomin!...

Otožno veličastno pojo zvonovi in tisočero src se druži z njihovim zvokom. In toplo je človeku v tej nežni otožnosti, toplo ob misli, da hrani leto zanj sredi vsega vrvenja vsaj en dan, en sam dan, ki je posvečen ljubezni in miru...

Zirov je to v celoti le ena dolina. Kakor za Poljansko dolino tako je tudi za Ziri same kol z jako razvitim obrtništvom največje važnosti, da imajo na več strani dobre cestno zvezo, posebno tje, ker so od Idrije zaradi meje odrezani. Ze prav, če se Ziri zvežejo tudi z Vrhniko, kar je stara želja velikega dela žirovske občine, a nikakor se pa ne sme opustiti ali tudi samo zanemarjati cesta po Poljanski dolini do Škofje Loke. Res, asad pri Fužinah od žirovske električne centrale naprej ni majhen ter bo poprava ceste na tem kraju želja znatno več kakor vsa druga popravila od Škofje Loke do Zirov. Pa tu ne gre samo za morebitne sedanje stroške, ampak se je ozirati na dobro in napredek vsega kraja in vse doline, ki bi bila, če se to zgodi, za vedno udarjena in zapuščena. Predvsem naj se zganejo merodajni činitelji, posebno škofjeloški cestni odbor, da to namero, če res obstoja, preprečijo.

ZIRI. Poplavljenici delajo z vso močjo, pridno in vztrajno, da bi čimprej uredili vsaj najnujnejše, toda njihove lastne moči so preslabe. Obljubovala se je vojaška pomoč, katere do sedaj še ni kljub nujni potrebi, da bi vsaj za silo vpostavili razdrta in porušena pota. Darovana obleka in drugi predmeti so se v Občinskem domu potom posebnega odbora razdelili med najbolj potrebne, katerim je povodenj odnesla popolnoma vse. Marsikateri površen opazovalec, ki obiše Ziri in opazuje vse le s ceste, ne dobi pravega utisa, ker se od tam le malo vidi. Kdor se hoče prepričati o grozoti opustošenja, se mora podati v stranske doline in grape. Nova vas, Račeva, Rokoljk, Selo, Osojnica itd. prikazuje pravo sliko razdejanja. Siromak je, kdor nima ničesar. Še večji siromak pa je tisti, ki ničesar ne poseduje, pa je zraven še mnogo dolžan. Skrbeti ima za družino, nima pa pravega zaslužka, ker mu je voda odnesla tudi delavnico in orodje. Zunanja pomoč je nujno potrebna. Zaradi tega prosimo, da se po možnosti pomaga. Vsem onim pa, ki so že do sedaj prispevali in darovali za nesrečne žrtve, izrekamo na tem mestu najpristržnejšo zahvalo.

ZIRI. Za poplavljenice občine Ziri so darovali naslednji uradi, korporacije in posamezniki na-

stlednje zneske (predmete): Gremij trgovcev Nova vas 1000 Din; Okrajno društvo industrijskih uradnikov Kamnik 500 Din; Franc Divjak in Andrej Divjak v Logatcu po 200 Din; županstvo Št. Vid nad Ljubljano 79 Din in večjo množino obleke, krompirja in drugih živil; Volk & Košmrl v Ljubljani 1000 Din; Anton Volk v Ljubljani 1000 Din; Franc Pogačnik v Ljubljani 1000 Din; občinski urad Selce 588/50 Din; dr. E. Močnik v Celju 100 Din; Marija Rupnikova, šol. upraviteljica v Kamniku 150 Din; Jožef Lazar & sin na Koroški Beli 50 Din; županstvo občine Rovte 3000 Din; Avgust Agnola v Ljubljani 1000 Din; Franjo Primožič, carinik v Virovitici 200 Din; dr. Srečko Goljar v Št. Vidu nad Ljubljano 50 Din; županstvo občine Rakek 400/30 Din; I. Seunig v Ljubljani 100 Din; Bunc i Drug v Ljubljani 100 Din; uslužbenici cestne železnice v Ljubljani po Ivanu Osvaldu 165 Din; sokolsko gledališče v Radovljici 200 Din; Martin Klamer v Dolnji vasi pri Cerknici 100 Din; županstvo Cerknica 3020 Din; Adrijana Fr. Šibenikova v Ljubljani zavoj čaja; Ivana Golobova v Ljubljani zavoj obleke in čevljev; neimenovani zavoj moških srajc; Marija Ložarjeva v Ljubljani dva zavoja obleke in zavoj moke (živeža); mestni odbor Rdečega križa na Bledu veliko zbirko obleke in čevljev; Ign. Vok v Ljubljani 1000 Din; Fran Medica v Ljubljani 60 Din; Alojzij Pavščin v Ljubljani 500 Din; lekarna Bahovec v Ljubljani 20 Din; Žitni zavod v Ljubljani 100 Din; Ljubljanska komercialna družba 100 Din; I. Premelč v Ljubljani 300 Din; Josip in Rajko Turk v Ljubljani 50 Din; Al. Vodnik v Ljubljani 1000 Din; Anton Merkun v Ljubljani 50 Din; Marija Kaluževa v Ljubljani 50 Din; dr. Janko Leskovec v Dolnji Lendavi 100 Din; «Orient», tovarna barv v Ljubljani 500 Din; dr. Ljudevit Štiker v Brezicah 100 Din; dr. I. Jenko v Ljubljani 150 Din; Medič & Zankl v Ljubljani 100 Din; dr. Fr. Frlan v Ljubljani 100 Din; dr. Juro Adlešič v Ljubljani 100 Din; dr. Peter Košenina v Ljubljani 100 Din; dr. Vladislav Pegan v Ljubljani 80 Din; Pavel Urankar v Ljubljani 150 Din; dr. Ivo Česnik v Novem mestu 200 Din; dr. Breje v Ljubljani 300 Din; Fr. Kolman v Ljubljani

300 Din; dr. Alojzij Kobal v Ljubljani 200 Din; kegljaški klub «Sloga» v Ljubljani 500 Din; dr. Viktor Breskvar v Ljubljani 50 Din; dr. Jakob Mohorič v Ljubljani 50 Din; Ivan Kunovar v Ljubljani 20 Din; Brata Moskovič v Ljubljani 200 Din; Naglas v Ljubljani 1000 Din; dr. I. Drobnič v Ljubljani 30 Din; dr. F. Novak v Ljubljani 300 Din; dr. Jos. Režek v Novem mestu 50 Din; Fr. Kobler v Radovljici 100 Din; dr. Volavšek v Ljubljani 50 Din; dr. Senčar in Šalamun v Ptuj 50 Din; dr. Alojzij Rakun v Celju 50 Din; dr. Juro Hrašovec v Celju 100 Din; dr. Fr. Lipold v Mariboru 25 Din; Dolničar-Rihtar v Ljubljani 50 Din; P. Stojc v Ljubljani 100 Din; N. O. Kraševc v Ljubljani 20 Din; Jugo-avto v Ljubljani 200 Din; dr. Oton Fettich v Ljubljani 100 Din; Jože Mihelič v Ljubljani 100 Din; T. Korn v Ljubljani 100 Din; dr. F. Ivanetič v Mariboru 250 Din; dr. Štefan Rajh v Kočevju 25 Din; dr. R. Krivic v Ljubljani 500 Din; dr. J. Žirovnik v Ljubljani 200 Din; dr. I. Benkovič v Ljubljani 50 Din; dr. I. Oblak v Ljubljani 300 Din; dr. E. Palovec v Ljubljani 50 Din; dr. F. Pirnat v Slovenjgradu 100 Din; Hranilnica in posojilnica v Dravogradu 200 Din; Fr. Martinc v Ljubljani 20 Din. Vsem navedenim darovalcem, ki so se odzvali prošnji pomožnega odbora za uboge poplavljenice v Zireh, bodi tem potom izrečena najiskrenejša zahvala. Uboge žrtve poplave ne bodo tem dobrotnikom nikdar pozabile nudene pomoči ter bo njih hvaležnost trajna. Vse ostale, ki se še niso odzvali naši prošnji, pa prosimo, da se vsak po svoji moči odzove, kajti vsak še tako malenkosten dar bo v tej strašni sili, nesreči in pomanjkanju dobrodošel ubogim in bednim poplavljenecem občine Ziri. Kdor hitro da, dvakrat da! Zato ne odlašajte, ker beda in pomanjkanje teh revežev sta velika. Pomoč je nujno potrebna. Izkaži se vsak brata v nesreči in pomagaj po svoji moči, bodisi z denarjem, živežem, obleko ali s čimerkoli. Vsi na pomoč poplavljenecem občine Ziri!

DOBOVA. Po posredovanju Zveze kulturnih društev nam je poslal Higijenski zavod v Ljubljani predavatelja g. dr. Mikiča, ki nam je predaval o spolnih boleznih. Takoj uvodoma je grajal

Ivan Albreht:

V objemu deroče groze

(Povest iz naših dni.)

I.

Vas, ki ji bomo rekli Zarečje, ima lepo lego. Na severno in zapadno stran jo varujejo po precej strmih hribovju razprostrti gozdovi, proti jugu in vzhodu pa se odpira razgled po travnikih in poljih, posejanih s skrbno obdelanimi lehami. Hiše in gospodarstva poslopja, skrita v sočno zelenje sadnega drevja, pričajo, da prebiva tu marljiv rod, ki ljubi svojo zemljo in jo neguje z ono vestno skrbnostjo, ki je ena najlepših lastnosti slovenskega kmeta. Dasi ni mogoče govoriti o izobilju ali celo o razkošju, je vendar vse tako nekam lično in prikupljivo, da človek mirno lahko reče: «Tu je doma blagostanje, tista skromna uzadovoljenost, ki si jo sicer mora človek priboriti s trdim delom, a ga zato potem tem bolj osrečuje, ker jo zna ceniti. Vidiš hišo, lepo belo in z zelenimi okenci, pa veš, da je hiša bela zato, ker so žulji na gospodarjevih dlaneh trdi, črni in često krvavi. Zato tem bolj ljubiš to belino med zelenjem in se ti zdi kakor tiho svetišče našega dela...»

Zarečje še ne kaže nobenega znaka o pomanjkanju prostora. Nikjer ni tesnobe, nikjer tiste bojazni, da bi se morale hiše tiščati druga druge in kratiti soseda sosedi svetlobo in zrak, ampak povsod je razporejeno vse z nekakšno dobrodejno lagodnostjo, kakor da bi bili hoteli davni lastniki, ki so začeli graditi naselbino, povedati drug drugemu zase in za vse nasledstvo: «Živim rad jaz, živi še ti! Čemu bi se stiskali in pehali drug drugega. ko

je vendar svet za vse dovolj bogat in hoče solnce vsakogar objeti s svojimi toplimi žarki?! Bodimo vendar ljudje!...»

Res, prav tako nekako občuti človek, ko pride v Zarečje. Vas je razprežena v dveh naglo zavitih lokih, ki ju štirikrat preseka vijugasta, toda skrbno gojena in trda cesta, medtem ko številna občinska pota, poljske steze in kolovozi dele še posamezne skupine na več manjših delov, katerih vsaki se počuti kot skupnost, oziroma celota zase ter ga družijo z ostalo vasjo le farna cerkev, šola in občinska pisarna. Kakor da hočejo svojo mladež kolikor mogoče utrditi, so postavili v Zabrežju šolsko poslopje visoko na zložno brežino, kjer ima deca vedno dovolj solnca, v zimskem času pa tudi dosti priljubljenosti za kepanje, kotalenje in sankanje v najrazličnejših oblikah. Prijetno jih je gledati, kadar dečki in deklice hite po hribu, s pletenimi pisanimi cekarji, z usnjatimi in platenimi torbicami proti šoli. To je smeha in krika in vika, pa tudi solz in kake prav otroško hude besede ne manjka vmes. Dasi je namreč vse v Zarečju tako nekako lagodno, je vendar razloček med tisto, ki prihaja iz Skalarjeve hiše in med onim, ki ima svoj dom pod Pergačevo streho. Lepo ali grdo, prav ali narobe, toda svet je pač tak, da loči premožne in ubožne. Najsi reko, da prihajamo vsi enaki na svet, čuti že vendar razliko dete, preden se je more zavedati. Medtem ko sme eno po rojstvu počivati na mehkih pernicah, zavito v toplo tkanino, je drugemu odkazano mesto na slami, mraza pa ga sme braniti komaj raševinasta žakljevinna. S tem seve še davno ni določena človeška cena in vrednost. Saj vemo, da si je Bog sam izvolil jasli v raz-

drapanem hlevu, ne pa postelje v razkošni palači.

Medtem ko je šola na višini, je cerkev v Zarečju postavljena v nižino, na južno stran, kjer se zavije cesta v drugem loku še enkrat proti severu, da nato tem hitreje krene v ravnino med polja. V prejšnjih časih so sicer imeli cerkve po vrhah, a dandanašnji cenijo tiste samo še kot podružnice, kamor zahajajo le poredkoma in ob posebnih priložnostih. Odkar je izginil strah pred Turki, so tudi za Zarečje cerkvice po strmih holmcih izgubile svoj prvotni pomen in namen. Ljudstvo jih je kakor v hvaležnem spominu prepletlo s pravljicami in legendami, medtem ko vse svoje verske vaje opravlja sedaj spodaj pri fari. Zarečica je potok, ki pridrvi po hribovju s precejšno naglico in se tudi med hišami na vasi ne more nič kaj prav umiriti. Sunkoma se zaletava zdaj v eno, zdaj v drugo smer, objema ponekod vrtove, pa se spet skrije pod cesto, dokler se ne izmota izmed hiš in se z nekoliko umerjenejšo naglico med polji ne prelije v reko, ki ga z molčečimi vali sprejme v okrilje svojih mogočnih vodâ.

V Zarečju županuje že vrsto let oče Skalar, ki opravlja ta svoje častni in težavni posel s tolikšno spretnostjo, da niti minula velika vojna ni mogla omajati ljudskega zaupanja vanj. Šesti križ že hoče zlesti na njegov hrbet, vendar je Jernej Skalar še mož korenjak in prav nič ne misli na to, da bi dal vajeti gospodarstva iz svojih rok. Kadar korači v nedeljo k maši, se premika njegova visoka kočena postava ko granitna soha po cesti. Breme dela in let ga je nekoliko upognilo in tudi v lase se mu je že začel mešati sneg, oči pa so še jasne in žive in tudi njegov glas ie še vedno

morebitno mnenje, da taka predavanja niso za deželo, češ, da tam ni spolnih bolezni. Po ugotovitvi, da so take bolezni tudi na deželi, in sicer v obilni meri, je izrazil mnenje, da je tak pouk potreben v slednji gorski vasi. Po zanimivem predavanju nam je predočil bolezni in njih posledice tudi na platanu. Kakih 70 mož in mladeničev je pozorno sledilo dve uri trajajočemu predavanju. Hvaležni smo g. predavatelju, ki je neumorno pojasnjeval vsako sliko. Hvala tudi gostilničarju g. Drugoviču, ki je dal lokal za predavanje na razpolago.

DOBOVA. (Zopet povodenj.) Kaj takega ne pomni naš kraj. Ob najmanjšem nalivu že izstopi Sotla. Ljudje so se zanesli, da vsaj preko jeseni ne bo povodnji, pa so že posejali ozimno pšenico. Zastonjsko delo, po vrhu pa še izguba semena. Davčno oblastvo bo moralo na vsak način odpisati zemljiški davek in vsa poplavljená zemljišča oceniti kot manj vredna. Govori se, da je vzrok tako gostim poplavam nov vodni dotok, ki so ga napeljali s hrvatske strani v Sotlo in ki se je do sedaj iztekal v Krapino. Krajevni činitelji morajo vsekakor proučiti, kaj je na stvari, potem pa pritsniti na politično oblastvo, da ukrene potrebno, sicer bomo imeli namesto rodovitnih travnikov in njiv navadno močvirje.

DOBROVA. Čudno se mi vidi, da od nas, ki smo tako blizu glavnega mesta Slovenije, ni skoro nikdar nobenega glasu. Lepa je dolinica dobrovska, le žal, da je še precej klerikalna. Toda tudi pri nas se že svita. Vedno več izvodov «Domovine» prihaja k nam. Dosti je še ljudi, ki si je ne upajo naročiti in se priznavati k naprednjakom, ker se bojijo nepričak z gospodom župnikom, ki je zelo vnet politik. Počasi se bo zasvitilo v glavi tudi tem ljudem.

BREZJE V POSAVJU. Na praznik Vseh Svetnikov se bo vršil ob pol 12. uri sestanek somišljenikov SDS za občino Brezje pri g. Traunerju na Gornji Blanci. Udeležil se ga bo gospod Janko Blaganje.

SV. KRIŽ PRI KOSTANJEVICI. Tukajšnji mesar in gostilničar g. Ivan Horvat je minul teden prestopil prag prvega polstoletja. Čestitamol — V Zagreb se je pred kratkim preselil

sodarski mojster g. Josip Malec. — Gradnje je pod streho. V splošnem bo letošnji vinski pridelek za dve tretjini manjši od lanskega. Kakovost je zadovoljiva. Vina bo sicer primanjkovalo, vendar pa je vprašanje, če bo šlo v denar zaradi težke denarne krize.

ZABUKOVJE PRI SEVNICI. Dovolite, da se tudi mi oglasimo, saj od nas se itak malokdo oglasi. Dobili smo na našem pokopališču nov križ, katerega blagoslovitev bi se morala izvršiti v nedeljo, toda med sveto mašo je gospod župnik blagoslovitev prestavil na prihodnjo nedeljo. Po sveti maši se je vršil pogreb in je krenil sprevod na pokopališče. Po pogrebu si je gospod župnik naenkrat izmislil ter blagoslovil križ, češ, da ne bo treba še enkrat hoditi na pokopališče. To je torej storil ne glede na prejšnje oznanilo. Izvršila se je vsa blagoslovitvena slovesnost brez cvetja, čeprav so imela dekleta v ta namen pripravljeno že cvetje in vence. Dekletom, ki so imela trud zastoj, boji zahvala v imenu vseh. Gospodu župniku priporočamo, naj v prihodnjem sličnem primeru ne povzroča več takšnih zmed, ki po nepotrebnem vzbujajo hudo kri.

SV. KRIŽ NAD MARIBOROM. Nedavno so imeli naši fantje in možje vojni razpored v Mariboru, h kateremu so se v častnem številu odzvali. Še številnejša je bila udeležba na razporedu, ki ga je sklical naš gospod župnik za Marijine družbarice. V vznešenih besedah jih je navduševal za boj proti moškemu spolu, posebno proti onim moškim, ki ne trobijo v klerikalni rog. Razen tega si bila na dnevnem redu tudi ti, ljuba «Domovina». Nadalje se je vršila razprava o godbi, plesu in ponočnem «plavšanju». O, srečne bojevnice, ki ste bile deležne teh besed! O, grenke solzice, ki ste tekle ob teh besedah! In velikanski je bil učinek: na jesenski veselici nisi videl nobene razporednice. Plesali so samo moški. Vendar smo se tudi pošteno zabavali in še krčmar je prišel na svoj račun, zaradi česar ga je gospod župnik pohvalil z besedami: «Kaj pomaga, če človek pol sveta pridobi, na duši pa škodo trpi!»

VELIKA NEDELJA. Nedavno je bil pri nas sveti misijon. Nič ne rečemo, če bi se božji namestniki res držali samo vere, toda oni so pri-

nesli s seboj polne vreče odpustkov le za tiste ovčice, ki ne berejo «Domovine» in «Jutra», ampak samo «Slovenskega gospodarja» in «Domoljuba». Kljub vsemu pa so se pri nas že mnogi zbudili iz spanja in ne zaupajo več klerikalni politiki, saj je «Domovina» tekem letošnjega leta dobila pri nas in okolici 26 naročnikov. Celo klerikalci jo hodijo z veliko pozornostjo čitat k svojim sosedom. — Pri nas ima nemški viteški red ogromna zemljišča. Na tem posestvu gospodarijo en oaskrbnik in dva duhovnika. V letih pred vojno so bili na njihovih mestih takšni gospodje, ki so dali siromakom zaslužka. Žal, sedaj ni več tako. Zemljišče, katero so imeli poprej v najemu siromaki, so lansko leto gospodje sami pridržali ter sami posejali pšenico, ki se še sedaj nahaja vsa prhla na podstrešju stare hmeljske sušilnice.

ŠT. PETER NA MEDVEDJEM SELU. Četudi ima naša občina malo število stalnih naročnikov «Domovine», vendar krožijo posamezni izvodi od hiše do hiše tako dolgo, da dobi naročnik list že ves pohabljen zopet nazaj. Čita ga vse, a do danes še ni bilo slišati pri nas govorce, da je list brezveren. Tu pa tam pade raz priiznice kakšna bolj nepremišljena beseda proti naprednemu časopisu, a te ne slišijo pogosto niti najbolj goreče ovčice SLS, ker je navadno pridiga presuhoparna in tudi mnogo predolga glede na jedro pridige. Ni nam znano, ali je g. župnik kaj potožil zaradi nepovoljnega obiska sv. opravil napram g. knezoškofu. Tudi ne vemo, kako je pohvalil cesto v št. Peter. Vemo pa čast in hvalo njegovemu predniku g. Gomilšku, ki je bil sicer hud na naprednjake, a je bil vendar delaven za procvit gospodarstva. Po njem naj bi se ravnal g. župnik. Občina je storila že mnogo, a župnikovemu vzgledu bi sledilo tudi ono lepo število občanov, ki do sedaj še niso storili niti koraka za cesto do cerkve in pokopališča.

GRINCI PRI CANKOVI. Umril je tukajšnji veteran g. Fran Flegar, po domače Metl. Pogreba se je med drugim udeležilo odposlanstvo gasilcev iz avstrijskega Kleka in odposlanstvo veteranov od avstrijske Sv. Ané z godbo na pihala. Grinci menda še niso videli tako mnogobrojno obiska-

bronasto poln, kadar modruje med vaškimi možakarji.

Skalarjeva domačija leži na severnem koncu vasi, tam, kjer Zarečica še po tesninah hiti s hribovja in nejevoljno godrnja, kadar blagoslov izpod neba pomnoži njene vode. Hiša je zidana in z opeko krita, hlevi in kozolec, vse je široko in prostorno. Kdor gre mimo hiše, bi menil, da se žalostna minuta nikoli ne more muditi v okrilju te lepe domačije, toda bič usode tudi Skalarjevini ni prizanesel. Žena Polona je povila Skalarju petero otrok. Prvi trije so bili sinovi, fantje, da je bilo veselje. Zadnji dve sta bili hčerki, brhki dekleti, materi v radost in pomoč, očetu v ponos. Mladi rod je rastle, pomagal pri delu in gospodarstvu, da so živeli kakor v paradizu. Dasi je posestvo obsežno in tudi precej raztreseno, ni bilo skoro nikoli treba najemati delovnih moči. Vse so opravili domači sami. Zato je Skalarjevo blagostanje rastle od dne do dne, dokler ni pretresel ozračja rezki krik:

«Vojna!»

Takrat se je Skalar zdrznil. Njegov najstarejši, Jernač po imenu kakor oče, je služil pri vojaki. Kakor nebrot najkrepkejših slovenskih sinov, je moral tudi on med prvimi v bojni metež.

Kmalu za njim so poklicali Andreja, Skalarjevega drugega sina. Nič ni pomagalo. Zbogom, oče, mati, sestre, brač in lepa domačija, vse, vse je treba zapustiti in zameniti za smrtonosno puško...

Mati je jokala, oče pa je močje stiskal zobe. In tiste dni se mu je prvič jefo belo svetlikati po laseh...

Sinova sta poročala, kako jima gre, toda poročila so bila bolj in bolj redka, vedno kraj-

ša in enoličnejša, kakor da bi jih oba pošiljala brez volje in brez zanimanja po nekakšnem neizbežnem povelju. Preden je odhajal na boj tretji sin, je prvi že nehal poročati. Potem so obvestili Skalarja, da njegov Jernej spi v Galiciji.

«Očka ljubeznivi,
saj vi niste krivi,
da jaz moram bit' soldat —»

so peli fantje-ranjenci, ki so prišli v Zarečje na bolniški dopust, ko je sukal v rokah Skalar list, ki mu je nemo, a tem strašnejše pravil, da se z Doberdoba nikdar več ne vrne Andrej, njegov drugi sin. Skalarja je skelelo v očeh in kakor pošasti so plesale črne črke pred njim.

«Kaj sem ti storil, moj Bog, da me tako strašno tepeš!?»

V brezimni boli se je krčilo nesrečnemu očetu srce. Mati je bila ko senca, sestra — Minka in Francka, sta hodili kakor izgubljeni okrog. Razdejanje se je širilo od dne do dne. Še toliko je bilo, da so Andreju odzvonili, kakor gre kristjanu, potem so prišli in pobrali zvonove. Prazne so molčale line v zvoniku in le sove so mrtvaško skovikale z njih.

Hujše ko je bilo gorje, hujše so se vrstile še druge nadloge. Kakor strupene zajedalke so lezli ljudje iz mest: eni so hoteli živeža, drugi so molzli iz ljudi denar. Oblasti so danadan razglašale nove dajatve, zdaj v blagu, zdaj v vojnih posojilih, ki da so edina rešitev za trpeče človeštvo.

Sredi tega gorja je stal Skalar v Zarečju kakor otok sredi razburkanega morja. Marsikje je gladi in celil, da niti nikomur povedal ni, marsikoga je rešil, ker je na sebi občutil, kaj pomeni očetu — sinova smrt. Eno pa je

spoznal tisti čas: da je vsem hudo na svetu, a najhujše siromaku, ki mora nositi svojo revščino po svetu kakor poledovani greh in delati pokoro. Videl je mnoge, ki so bili zdravi in krepki, pa jih ni nihče tiral v boj, ker...

«Ker imajo dovolj pod palcem,» je razsodil Skalar.

To spoznanje ga je skelelo. Zakaj ni dano njemu, da bi bil rešil svoje sinove? ... In ako ni mogel prvih dveh, ali ne bi bilo pošteno in pravično, da bi mogel in smel oteti vsaj Janeza, svojega tretjega sina in svoj sedaj največji up?! ... Čemu opravljajo v tolikih krajih otroško lahke posle krepki možje in mladeniči, ako je res taka sila?! Vse to bi lahko vršili betežni starci ali pa tista šivankasta zelenjad, ki komaj nosi neznatno težo svojega telesa, ne pa orožje...

Iz takih misli se je počasi rodila v Skalarju želja po čim večjem imetju. Pravil tega sicer ni nikomur, iz vsega njegovega življenja pa je jela kmalu jasno odsevat ta nova, a tem jačja želja. Vsak vinar je stiskal in celo sebi samemu je odrekel marsikaj, da bi tako tem hitreje in tem izdatneje pomnožil svoje premoženje in se preril v vrsto onih, ki si lahko svobodno izbirajo prostor in delo pod solncem.

Še hujše morda nego želja po imetju se je zakoreninil v Skalarju strah pred revščino.

«Samo, da še postelja
mi ostane
tam, kjer moja ljubica
sladko spi.»

je slišal peti vojaka-invalida, ki mu je vzela domovina vse, kar je premogel, a mu dala v zameno za zdravje samo neokretno umetno nogo, pa se je nasmehnil:

nega pogreba, ki ga je pokojnik Franco tudi v resnici zaslužil, ker je bil blaga duša, vzoren družinski oče in nadvse skrben gospodar, ki je zapustil svojem lepo premoženje. Sin pokojnega Stefan, ki nasleduje očeta kot gospodar domačije, je naročnik in zvest čitatelj «Domovine». Njemu in vsem pokojnikovim svojem naše sožalje! Pokojniku bodi ohranjen blag spomin!

DOLNJA LENDAVALA. Trgatev se je pričela pri nas te dni. Kakor kaže, bo vinska letina kolikor toliko dobra. Povođenj, ki nas je lansko leto obiskala, nam je letos prizanesla, za kar se moramo zahvaliti Vodni zadrugi, ki je zgradila močan nasip ob Kobiljskem potoku. — Politični duhovi so se nekako pomirili. Sicer je še nekaj elementov, ki bi nas radi spravili na Madžarsko, a se jim to seveda ne bo posrečilo. — Nedavno se je razširila vest, da so Madžari ukradli mumijo grofa Hadika. To pa ni res in se mumija še vedno nahaja v cerkvi sv. Trojice. — Naj še povem, da tukajšnja cerkev nima križa na zvoniku. Gospodje v farovžu se brigajo za marsikaj, ne pa za stvari, katere bi jim morale biti pred vsemi drugimi na srcu.

MURSKA SOBOTA. Virstveni položaj naše ga Prekmurja je najbolje razviden na birovi v Mürski Soboti. V letu 1925. je na našoj birovi 600 eksekucij bilo. V tom leti pa jih je dosegamav že okoli 1000. Do konca leta se ta številka gvušno zviša na 1200, to se pravi, ka bomo letos imeli ešče enkrat telko eksekucij kak lani. Če de to tak dale šlo, ne vemo, kam pridemo. Gnesden mamu na vladi Radičovo stranko, pa nam ešče bole božno ide. Mislimo, ka zaj vsakšji, šteri je Radičovoj stranki svoj votum dao sprevidi, ka je edno velko napako napravo. — Ar nešterni mislijo, ka je g. notar Koder preselo svojo kancelarijo v druge hrame, te njim naznanim, ka ima g. notar Koder ešče spoj svojo kancelarijo tam kak dosegamao, to je v Olajoševem hrami prek od birovi je poleg krčme Turk, in ka tam tidi ostane. Naj se ljudje ne dajo mešati. — Naš gospod Hartner že edno banko ma. Zdaj je šteo ešče edno napraviti. Kak se čuje, jemi je oblastvo toga ne dovolilo. To je bila ena zelo pametna odredba, ar to pač ne gre,

«Budalo! Kaj ti bo ljubica?! Včeraj so te pohabili, jutri te obesijo, ako se jim bo zljubilo...»

Tako je prekovala vojna s svojimi udarci Skalarja, medtem ko njegova žena niti ni imela časa za premišljevanje. Naj se je sama vrtela po kuhinji, naj je s hčerka delala na polju, naj je bila med sosedami — ali v cerkvi trepetaje govorila s svojim Bogom, povsod se je zavedala mati Skalarica ene same strašne resnice: Jerneja in Andreja ni več, Janez pa živi noč in dan v smrtni nevarnosti. Koder je hodila, je bila vedno zatopljen v svoje gorje. Včasih je v tej izgubljenosti celo naglas govorila sama s seboj in se tolažila, da mora biti tako in nič drugače, ker je pač božja volja taka, vendar se ni mogla pomiriti s to tolažbo. Še najbolj ji je odleglo, kadar je izvedela, da je tudi pri kaki drugi hiši koga zmanjkalo.

«Viž.» je dejala tedaj možu, «danes meni, jutri tebi. Pergačev Šimen je padel na Francoskem.»

Skalar se je komaj ozrl, tako malo ga je zanimala novica. Sedel je za mizo in tuhtal papirje, ki so vabili k podpisovanju novega vojnega posojila. Tedaj je stopila v hišo že precej zgrbljena potovka Tereza, ki je zadnji čas nadomestovala pismonošo.

(Dalje pril.)

Posobne vrste dota.

Čevljarjeva hči se je poročila z zdravnikom za kurja očesa. Ko je prišlo do obračunavanja zaradi dote, je stari mojster menil: «Gotovine vama žal ne morem dati, toda odslej naprej bom napravil vsake čevlje premajhne, da boš ti kot zdravnik za kurja očesa imel vedno dovolj posla.»

ka bi eden človek meo na ednom mestu dve banki. Prekmürska posojilnica v Mürski Soboti je že svoje delovanje tak razširila, ka ma v hiši gospoda Jeriča svoje prostore. Kak se čuje, je to eden najbogšji in najbolj soliden zavod. — Pri nas smo dobili eden novi brivski salon v hiši gospoda Heimerja na Lendavski cesti. Zaj mamu že štiri brivce v Mürski Soboti in se lejko vsakšji da obriti. Če bodo vsi štirje zadosti posla meli, to je pa drugo pitanje. Edno pa je gvušno, ka je Mürska Sobota od leta do leta vekša. Tudi smo dobili edno novo tiskarno. Dr. Vesnik je preselo svojo tiskarno iz Gornje Radgone v Mürsko Sobotu, tak da mamu zaj tidi dve tiskarni.

MARTJANCI. Naš ostarjaš in posestnik gospon Vezir Geza je pred kratkim napravil izpit za poštnega odpravnika. Odsegamao bo on vodo našo pošto. Uglednemi posestniki iskreno častitamo!

VADARCI. Mi imamo že več let novo zidano šolo, štera pa še je ne včista gotova. Par jezera dinarov bi potrebno bilo, da se šola dogotovi. Ali mi nemamo človeka, šteri bi se pobrigao za našo šolo. Naša deca more v Bodonce v šolo hoditi. Prosimo merodajna oblastva, naj se pobrigajo za našo šolo.

VUČJA GOMILA. Pred kakimi tremi tedni je naš rihtar nam občinarjem naročilo, ka moramo vsa občinska pota razširiti na 5 m širine. Nam je to nej šlo v glavo, pa smo se obrnili na notarja g. Kodra, ka naj nam oni raztolmačijo, kak s tem delom stoji. Trije naši možje so hodili v Mürsko Sobotu po tanač. G. Koder so jih poslali do g. srezkega poglavara, šteri so vrlo ljubezljivo celo delo raztolmačili. Kda so ti možje hodili iz Sobote domov, so se na poti srečali z rihtarom, pa nešternimi drugimi večerari. Prišlo je med njimi do bitja, tak ka de melo zdaj posla z našimi poti sodišče. Nekaj je pri celom tom deli nej v redi, pa že vidimo, ka nede prvo mira, dokeč nede prišli med nas g. srezki poglavar, kak so obečali. Ljudstvo si že tudi želi drugoga rihtara. Nevole pri nas je dosti, pa smo že sprevidli, da nede reda, dokeč se nemo organizirali v demokratskoj stranki, ar vidimo, ka sikdar pri njuvih voditelih pomoč in tanač najdemo. Že se pripravljamo, ka se organiziramo.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

TREBLJENJE TRAVNIŠKIH JARKOV.

Sedaj je čas za čiščenje travniških jarkov. To delo bi se moralo leto za letom vršiti, pri nas se pa rado zanemarja, bodisi da ni časa za to ali pa da nam vreme nagaja. V Sloveniji imamo vse polno takih travniških leg, ki so prevlažne in ki jih je treba z jarki osuševati. Veliko dobrega so storili v tem pogledu že naši predniki, veliko dela nas pa še čaka, da se te lege zadostno osuše. Danes je za nas važno, da se jarki, ki so že izpeljani, vzdržujejo v dobrem stanju. Mnogo takih jarkov je že zopet napol zasutih in zaraščeni, kar so brez pravega haska. Taki jarki ne koristijo. Te jarke moramo obnoviti, jih potem redno vsako leto popravljati in trebati, da se bo voda lahko odtekala. Če tega ne storimo, so jarki zastoj. Pri napol zasutih in zaraščeni jarkih se ruša ne more popraviti, ker je voda na poti. V takih legah ne more biti pravega pridefka, ne po količini in še manj po kakovosti. Mah in kisle trave gnezdijo po takih prostorih, vmes pa malovredna zelišča, ki jih živina ne mara in le po sili vživa. Taki krmi manjka tudi potrebne tečnosti. Vse to še huje občutimo v mokrih letih, kakršno je bilo letošnje. Po takih legah nam tudi gnojenje premalo zaleže, ker manjka v zemlji zraka in je voda na poti. Iz takih leg moramo odvajati preobilno vodo in zato moramo skrbeti, da ostanejo jarki odprti, tako da se po njih voda lahko odteka.

Seveda morajo biti ti jarki tudi prav izpeljani in v zadostnem številu, da bodo zalegli.

Iztrebljena zemlja naj se poravna po nižjih legah travnika ali pa porabi za napravo komposta, namenjenega za gnojenje travnika. Kjer so bili dosedanji jarki preplitvi, tam naj se poglobe, če je prilika za odtok vode iz travnika ugodna. Merodajna za to je vsa lega travnika, ki ga z jarki osušujemo, in pa prilika, ki jo imamo za odvajanje vode iz travnika, po drugi strani pa seveda tudi dosedanje izkušnje, oziroma uspehi, ki jih imamo z dosedanjimi jarki. Na dobro in zadostno osušenem travniku morajo izginiti vse tiste trave in zelišča, ki so posledica preobilne moče.

Še nekaj o reji čiste živine

K mojim zadnjim izvajanjem v članku «Kmetovalci, gojite čisto plemel» moram na podlagi najnovejših opazovanj še pripomniti, da je zlo vsestranskega mešanja in križanja naše živine v resnici še večje, kakor sem to zadnjič poudarjal.

Na svetega Lukeža se je vršil kakor običajno v Mozirju veliki letni sejem. Mozirje se nahaja v sredini marijnodvorskega plemenskega okoliša in meji na okoliš rumenosivih pomurcev. Človek bi zaradi tega pričakoval, da bo našel na tem sejmu pretežno belorumeno marijnodvorsko ali vsaj pomursko živino, v resnici pa je bilo blago na tem sejmu tako mešano in pestro, da sem imel skoro utis, da se ne nahajam v Mozirju, v sredini slovite reje marijnodvorcev, ampak nekje v križanem pincgavskem okolišu Hrvatske, oziroma Bosne. Prvih 50 živali na sejmšču je bilo absolutno rdečerumenega in sivega degeneriranega hrvatskega pokolenja. Niti enega repa ni bilo med njimi čisto marijnodvorskega. Ob zaključku sejma sem med stotimi živalmi naštel mogoče kakih deset kolikor toliko čistih domačih marijnodvorcev.

Kmetovalci so naravno prav pridno kupovali mršave zveržene hrvatske krave, nekatere prava strašila, in jih bodo doma deloma spitali ter zaklali, mnogo pa jih bodo obdržali za plemo ter nadaljno rejo, ker se med njimi nahaja tudi tu in tam kaka dobra molznica, kar je bilo opaziti že na razvoju vimena. Naravno kupec take krave ne pomisli, da mlečnost mešane hrvatske živali navadno ni prenosljiva na zarod, ampak da je le slučajno lastna kupljeni živali. V tako mešani živali se razen enega determinanta, oziroma činitelja za dobro mlečnost nahaja mogoče še 20 činiteljev najslabše mlečnosti; več kakor verjetno je, da bo pri potomcih te krave prišlo do razvoja le onih 20 slabih činiteljev. Iz tega sledi, da dobimo tudi od dobre molznice hrvatskega pokolenja skoro sigurno le slab zarod. Preprosti kmetovalci tega ne uvažujejo in tudi ne vedo. Z navedenim ravnanjem povzročajo samim sebi in celemu plemenskemu okolišu škodo zaradi skvarjenja domačega preizkušnega plemena.

Kaj nam koristi spričo vseh teh prilik vse naše prizadevanje, da povzdignemo našo živinorejo? Vse naše delo in delo par zavednejših rejcev ter celo dosledna uporaba čistih plemenjakov je zaman ali nezadostna. Rdečelisasta hrvatska živina se v našem okolišu uvaja in širi vedno bolj in bolj, ker široke plasti naroda so danes gospodarsko še preveč nezavedne, da bi samo poziv na zavednost kmetovalcev pokazal kak znaten uspeh.

Spričo sedanjih prilik nas je v stanu rešiti proteče nevarnosti, da se naše domače plemo ne potopi v mešanici zaostale in degenerirane hrvatske pasme, edinole tozadevni zakon, ki bi zabranjeval preplavljanje naših sejmov s hrvatsko živino in uporabo teh živali za plemo.

To ni samo naše mnenje, ampak tudi želja naših zavednih živinorejcev, kakor mi je zatrjeval gospodarsko visoko naobraženi in izredno marljivi župan mozirski g. Matija Gorihar.

Ako bi podoben zakon (oziroma odredba) ne bil mogoč, bomo morali prej ali slej naše pa-

semsko vprašanje in predvsem čisto rejo enostavno likvidirati ter bomo morali tako dolgo čakati s pospeševalnim delom, da se ne zgrne čez nas val hrvatske križanice in da se ne izvrši celotno pomešanje ter izenačenje naših domačih pasem s hrvatsko in srbsko živino.

Fr. Wernig, kmetijski referent.

Okrajna sadna razstava v Ptuj

je bila prirejena v večjem obsegu. Enake obsežne sadne razstave gotovo še ni bilo v naši državi. Razstavljeno je bilo sadje vseh vrst, pa tudi sadni izbori, ki v Sloveniji najbolj uspevajo; to so: Baumannova reneta, kanadka, lepi boskop, štajerski mošancelj, bobovec, damasonka in prinčevo jabolko, katere sorte so zbog svoje lepe rdeče barve, velikosti in dobrega okusa prvovrstno trgovinsko blago, pa seveda tudi za domačo uporabo.

Na razstavo so prišli trgovci iz vse naše države, potem iz Francoske, Nemčije, Avstrije in Nizozemske. Cela razstava je bila prodana na Dunaj, ponoviti pa jo nameravajo na Nizozemskem pod našim imenom, kar je obljubil neki nizozemski kupec, ki bo uvažal v Nizozemsko naše sadje.

Razstava je imela poučni in trgovinski značaj; zato so jo obiskovali tudi domači sadjarji in učenci ljudskih ter kmetijskih šol. O razstavi izide posebna številka «Sadjarja» s slikami. Zanimanci naj se prijavijo pri tajniku g. Sagadinu, ako hočejo imeti od razstave kakšno sliko ali pa če hočejo postati člani podružnice Sadjarskega in vrtnarskega društva in prejeti izredno številko «Sadjarja».

Razstavljalci prejmejo za svoje lepo sadje, ki so ga razstavili, odlikovanja v obliki diplom, poučnih knjig in raznega orodja. Imena odlikovancev se bodo objavila pozneje.

Razstavni odbor se vsem razstavljalcem sadja, orodja in drugih pripomočkov ter vsem, ki so pomagali, da je razstava tako dobro uspela, zahvaljuje, obenem pa jih prosi, da se že sedaj pripravijo za udeležbo na pokrajinski vinski razstavi, ki bo meseca januarja v Ptuj v istih prostorih.

Tedenski tržni pregled

ZITO. Na svetovnih žitnih tržiščih so se cene od našega zadnjega poročila zelo dvignile. Po blagu se precej povprašuje, dočim so ponudbe male. V ponedeljek in torek so bile na novosadski blagovni borzi naslednje cene na debelo za 100 kg: pšenica 272 Din 50 p do 300 Din, oves 145 do 150 Din, turščica, stara 150 do 175 Din, moka «0» 460 Din.

ZIVINA. Cene se drže. Na mariborskem sejmu se je prodajala živina za kilogram žive teže: poldebela voli 7 Din 25 p do 7 Din 50 p, biki za klanje 6 Din 25 p do 7 Din 50 p, klavne krave, debele 6 do 7 Din, plemenske krave 5 do 6 Din 50 p, klobasarice 3 do 4 Din, molzne in breje krave 5 do 6 Din, mlada živina 7 Din.

Sejmi

2. novembra: Vitanje, Cerknica, Mirna, Jesenice (na Gorenjskem).

3. novembra: Pišeece, Zagorje pri Litiji, Dravograd.

4. novembra: Sv. Pavel v Savinjski dolini (za živino), Konjice.

5. novembra: Beltinci.

6. novembra: Brežice, Zabukovje (za živino), Nova Cerkev, Rečica, Ponikva, Mengeš, Velike Lašče, Vrhnika, Sv. Križ pri Ljutomeru, Sv. Lenart v Slovenskih goricah, Kropa.

Kratke vesti

= Vrednost denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo dne 26. t. m. v devizah: 100 avstrijskih šillingov za 797 Din 50 p do 800 Din 50 p, 100 nemških mark za 1347 Din 15 p do 1350 Din 15 p, 100 italijanskih lir za 256 Din 63 p do 258 Din 63 p, 1 dolar za 56 Din 46 p do 56 Din 66 p, 100 francoskih frankov za 176 do 178 Din, 100 češkoslovaških kron za 167 Din 50 do 168 Din 30 p. Italijanska lira je zelo narasla. Tudi tečaj francoskega franka se je dvignil.

= Vinarska zadruga «Jeruzalemčan» v Ivanjkevih bo priredila 9. decembra t. l. veliko razstavo vin izključno iz ormoško-ljutomerskih vinogradov, zvezano z vinskim sejmom.

„EDINOST“ VESTNIK ZVEZE DEMOKRATSKE MLADINE V LJUBLJANI

Proslava obletnice «Edinosti» v Kamniku. V soboto 23. t. m. je kamniška napredna mladina, organizirana v «Edinosti», proslavila enoletni obstoj svoje organizacije. Po pozdravnem govoru predsednika br. U h l e t a je slavnostni večer pozdravil br. B i z j a k v imenu ZDM. Predvsem je poudarjal in slavil dosednji hitri razvoj in napredek organizacije ter je v lepih besedah bodril mladino k bodočemu delu. Večer je bil združen s predavanjem pod okriljem ZKD o p r e g a n j a n j u in z a t i r a n j u S l o v e n e c e v v I t a l i j i. Predavatelj je s konkretnimi primeri pokazal, kakšno gorje in kakšno mučeništvo prenašajo naši bratje onkraj meje pod imperijalistično roko Mussolinija. Po predavanju, ki je na navzoče napravilo globok utis, se je nabralo 200 Din za naše zaslužnjene brate. Nato se je razvila prosta in nepriljudna zabava, združena s plesom. Večer je pozdravil tudi predsednik ZDM br. Š i m u o v e c, ki je ugotovil, da se je organizacija kljub raznim nepriljkam in različnim sovražnikom našega pokreta lepo okrepila in je tako postala najmočnejša napredna organizacija na Gorenjskem.

DOMAČE NOVOSTI

* Kralj se bo udeležil odkritja Strossmayerjevega spomenika v Zagrebu. Kakor poročajo iz Zagreba, se bo kralj Aleksander udeležil svečanosti odkritja spomenika narodnemu škofu Strossmayerju v Zagrebu, ki se bo vršilo 7. novembra tega leta.

* Strankin dan SDS. Izvrševalni odbor SDS v Beogradu je sklenil, da se bo vršil 5. decembra t. l. strankin dan. Ta dan naj vse organizacije SDS v državi priredijo družabne sestanke, na katerih naj se razpravlja o programu in o delu SDS.

* Lepo obiskan shod SDS v Rajhenburgu. Pišejo nam: V prostorni dvorani Sokolskega doma v Rajhenburgu se je zbrala zadnje nedelje lepa množica ljudi, katerim je govoril poslanec g. dr. P i v k o. V nadenournem govoru je g. poslanec poljudno in stvarno obrazložil politični položaj v naši državi, podal sliko bednega gospodarskega stanja pod vladno radikalov in radičevcev ter slikal brezplodno politiko SLS. Za njim je orisal v živahnih besedah ravnatelj g. Jug iz Ljubljane kot zastopnik načelstva SDS za ljubljansko oblast stališče SDS napram vladni krizi in bodril k smotrenemu strankarskemu delu. Zborovalci so sledili izvajanjem govornikov z velikim zanimanjem in pritrjevanjem ter izrekli tako poslancu g. dr. Pivku kakor tudi obema voditeljema SDS g. Svetozarju Pribičeviću in g. dr. Žerjavu zahvalo in zaupnico. Ta shod, ki mu je predsedoval g. dr. Benedičič, so posetili poleg tržanov prvič v izredno razveseljivem številu kmetje iz bližnje in daljne okolice. Tudi rudniško delavstvo je poslalo na shod svoje zastopnike, v

kolikor niso bili zaposleni pri delu, tako da pomeni nedeljski shod naravnost krasno uspelo manifestacijo Rajhenburga in okolice za ideje SDS.

* Razpošiljanje knjig Vodnikove družbe. Odprava knjig za poverjenike bo do konca tedna gotova. Nato se bodo razposlale knjige na posameznike, ki so se naročili naravnost v pisarni in jim knjig ni mogoče dostaviti po poverjeniku. Oni poverjeniki, ki so sporočili, da pridejo osebno po knjige, naj to takoj store. Po odpravi knjig vsem članom se bo preostanek knjig dodelil onim, ki so se prijavili šele sedaj.

* Nova krajevna organizacija SDS v mariborski oblasti se je ustanovila v nedeljo 24. t. m. na sestanku somišljenikov na T e z n u pri Mariboru. Predsednik srezke organizacije za Maribor desni breg g. Ivan Kejžar ter oblastni tajnik SDS g. Spindler sta razpravljala na sestanku o položaju ter o organizaciji, na kar se je izvolil krajevni odbor, ki nam jamči za uspešno delo naše nove postojanke.

* Dve novi posojilnici v Prekmurju. Pišejo nam: Dne 24. t. m. sta se vršila ustanovna občna zbora dveh kmečkih hranilnic in posojilnic v Fokovcih in v Križevcih. Obadva denarna zavoda sta z neomejeno zavezo in je torej denar v njih popolnoma varen. Kmetje, dajajte svoje prihranke svojima posojilnicama in tudi v njih iščite posojila, ki jih dobite za zelo cenene obresti.

* Vsem prijateljem in prijateljicam Stražarjevih povesti. Da je naš ljudski pisatelj g. Anton Stražar priljubljen, so najboljši dokaz mnogobrojne dopisnice z naročili na njegovo knjigo «Slike iz preljubega brdskega kraja». Vsa ta naročila prihajajo k nam iz vseh krajev, kjer bivajo Slovenci, in iz vseh stanov. Stražarjeva knjiga se bo začela tiskati v novembru in bo še istega meseca izšla. Prosimo torej, naj vsi oni, ki se nameravajo še naročiti nanjo, to hitro store. Cenjene bralce in bralke «Domovine» prosimo, naj sedaj pred izdajo že poagitirajo pri svojih prijateljih in znancih za to knjigo, ki bo stala samo okrog 10 Din in jo bo treba plačati, ko jo bodo naročniki prejeli.

* Grof Ladislav Szapary v Murški Soboti. Pišejo nam: Te dni je prispel v Murško Sobotu grof Ladislav Szapary, bivši madžarski veleposlanik v Londonu, da si ogleda svoje posestvo, katero ima v Prekmurju.

* Nov šaljivi list. Kakor nam pišejo, bo začel v začetku novembra t. l. izhajati v Celju šaljivi list «Martin Krpan». Izhajal bo vsak drugi petek in bo stal četrtletno 7 Din 50 p.

* Narodni poslanec Klekl opasno zbolel. Iz Murške Sobotne nam pišejo, da je narodni poslanec g. Klekl nevarno zbolel na pljučnici. Gospod Klekl se zdravi v bolnici v Murški Soboti.

* Odkritje nagrobnega spomenika dr. Medvedu na pobreškem pokopališču se je proslavilo v nedeljo ob veliki udeležbi občinstva. Združeni pevski zbori so zapeli dve žalostinki, predsednik odbora za postavitve spomenika g. dr. Tomišek pa se je v lepem govoru spomnil vrlin dr. Medveda. Na pokopališču je prikorakala tudi četa Orjune v krojih s praporom.

* Beno Serajnik † V ljubljanski bolnici je po daljšem bolehanju preminul ravnatelj deške meščanske šole v Celju g. Beno Serajnik. Pokojnik je bil koroški rojak iz Švabeka. Prakso za meščansko šolo si je pridobival osem let v Voitsbergu in Fürstenfeldu. Bivši deželni šolski svet štajerski ga je imenoval za ravnatelja v Žalcu na prvi slovenski meščanski šoli na Štajerskem. Tam je služboval le malo mesecev, ker je bil po prevratu pozvan v Celje. Pokojnik je bil tudi izven šole zelo delaven na prosvetnem polju. Bil je odbornik in član mnogih kulturnih društev. Znan je bil tudi kot izboren vijolinist. V Sloveniji je večkrat nastopal na koncertih kot solist. Bodi neumornemu prosvetnemu delavcu ohranjen blag spomin!

* Opozorilo delodajalcem. Prejeli smo: Okrožni urad za zavarovanje delavcev pri izterjevanju zaostalih premij opaža, da je mnogo delodajalcev, ki od urada jim doposlane plačilne naloge

kratkoterminalno založe, dostikrat celo neodprte. Urad uvede dolgotrajno prisilno izterjevalno postopanje, kar je v zvezi z velikimi stroški. Dolžniki se odzovejo šele takrat, ko pride sodni organ, in zaprošajo od urada razne plačilne ugodnosti. Ne samo, da taka malomarnost povzroča uradu vedno večje upravne stroške in je na ta način izključeno upravne stroške znižati, ampak je tako zadržanje tudi strankam samim v škodo, ker morajo nositi izterjevalne stroške, na drugi strani pa urad sredi izvršilnega postopanja ne more priznati nikakih plačilnih ugodnosti, odnosno ne more raznih ugovorov radi zastaranja, vzeti na znanje, dasi so morda materijelno utemeljeni. Iz teh razlogov Okrožni urad nujno poziva svoje člane delodajalce, da pregledajo, v koliko so plačilnim obveznostim zadostili in da pravočasno zadostijo zakonitim obveznostim. Urad ima še vedno večmilijonske zaostanke, ki se stojajo iz samih malih postavk. Razumljivo je, da izterjevanje takih manjših, toda množičnih postavk povzroča ogromno dela in stroškov, katere koncem konca nosijo delodajalci in tudi delojemalci sami. To opozorilo velja predvsem za hišna gospodinjstva in druge male podjetnike, torej za socialno šibkejše sloje, ki velike izterjevalne stroške in zamudne obresti težko občutijo. Urad pa mora na vplačilu vseh premij, obresti in stroškov vztrajati, ako hoče zadostiti zakonitim obveznostim.

* **Zopetna poplava v celjski okolici.** Celje in celjsko okolico je v nedeljo ponovno zadela huda poplava, ker sta zaradi velikih nalivov v zadnjih dneh prestopili bregove Voglajna in Savinja. Pozivamo oblastva, da se regulacija Savinje, Voglajne in njenih pritokov malo bolj pospeši. Škoda, ki jo ima prebivalstvo od teh rek in potokov samo v letošnjem letu, je velikanska.

* **Sneg v Beli krajini.** Pišejo nam: Prvič je pobelil sneg Mirno goro 18. t. m. ter potrdil stari rek: Luka iz snega kuka! Proti koncu tedna se je vreme zelo poslabšalo. Dež je napolnil jarke in so vse vode prestopile bregove. Dne 24. t. m. je pobelil sneg tudi Miklarje ter segel nekako do višine Sv. Križa, kateremu je to pot še prizanesel. Tudi Gorjanci so beli. Vreme se je obrnilo zopet na boljše. Sicer bo res malo bolj mrzlo, dokler ne skopni sneg po gorah, ali solnca bo tudi še nekaj!

* **Stoletni Prekmurec.** Iz Sv. Jurija pri Rogoševih nam pišejo: Gotovo je najstarejši človek v Prekmurju naš Vinko Josef, ki bo letos izpolnil 100 let. Kdor njega vidi, ne bi tega verjel. On še dandanes redno opravlja svoj posel in plete vrvi. Možak pripoveduje, da še ni bil nikdar pijan, da ne kadi ter da si zaradi tega obeta 130 let. Želim, da bi se mu ta želja izpolnila. Zanimivo je, da ima tudi njegova hiša številko 100.

* **Trgatev v Beli krajini** je že končana, vse sprešano in mošt vre. Trgatev se je izvršila v lepem vremenu. Pridelek je manjši od lanskega, grozdje je bolj dozorelo. Rodinska gorica bo dala prav dober pridelek. Kjer so ljudje prezgodaj trgali, bo vino malo slabše. Upamo, da bodo spečali vsi vinogradniki svoj pridelek, kolikor imajo pripravljene za prodajo.

* **Potrésni sunek** se je čutil, kakor nam pišejo, na Talčjem vrhu v Beli krajini 24. t. m. ob 11. uri 35 min. ponoči. Trajal je štiri sekunde. Smer mu je bila od jugovzhoda proti severozapadu. Sunek je bil tolik, da je nekatere ljudi prebudil, ker so močno zašklopotala vrata.

* **Smrtna nesreča v planinah.** Te dni se je izgubil in gotovo smrtno ponesrečil v triglavskem gorovju akademski slikar g. Josip M. Gorup. Njegovega trupla še niso našli.

* **Smrtna nesreča zaradi električnega toka.** V Studenih pri Mariboru se je žena kovača v delavnicah državnih železnic na koroškem kolodvoru Završnikova dotaknila žic brzojavnega draha, ki ga je nagnil vihar, ter se zgrudila na tla. Električni tok je bil tako močan, da je nesrečnico takoj usmrtil.

* **Griža v Trbovljah.** Iz Trbovelj poročajo, da je obolela na Posetju 19letna Hilda Čadejeva na griži. Mladenko so odpeljali na občinsko izolirnico, ostale domače pa kontumacirali.

* **Požar graščinske žage na Mirni.** Zadnje soboto zgodaj zjutraj je nastal ogenj v graščinski žagi na Mirni. Ogenj so opazili šele, ko je bila že polovica poslopja v plamenu. Najprej je prispelo na lice mesta boštanjsko gasilno društvo, kmalu nato pa gasilci iz Sevnice. Posrečilo se je obvarovati razen dela strehe celo drugo polovico poslopja.

* **Požar.** V Zrkovcih pri Mariboru je te dni ponoči nastal ogenj v hiši g. Stramliča. Gasilna društva iz Pobrežja, Zrkovci in Maribora so sicer takoj prihitela na pomoč, a niso mogla stopiti v akcijo zaradi primanjkanja vode. Zgorela je hiša s hlevom in gospodarskim poslopjem.

* **Volkovi raztrgali kravo.** V mostarski okolici je čreda volkov pri belem dnevu napadla kravo nekega kmetovalca ter jo raztrgala. Med prebivalstvom je zavladal velik strah pred volkovi, ki se pojavljajo že sedaj, ko še ni nit, nastopila zima.

* **Nesreča pri sušenju lanu.** Iz Sela v Prekmurju nam pišejo: Jožef Hari in njegova žena Julija sta sušila pri peči lan, ki se je nenadoma užgal. Pri gašenju sta dobila takšne opekline, da sta morala v bolnico v Mursko Soboto. Vendar rane niso smrtonosne.

* **Škrlatica v Prekmurju.** Iz Murske Sobotice nam pišejo: Škrlatica v Prekmurju še ne miruje. Sedaj so v Dobrovniku trije in v Rakičanih dva nova primera obolenosti. Vsi se zdravijo v bolnici. Od teh, ki so zboleli, ni bil nihče cepljen.

* **Nesreča pri izkopavanju predora.** Na posestvu grofa Attemsa v Cigonci pri Slovenski Bistrici se je pri izkopavanju predora vsula plast zemlje na delavca Viktorja Hribernika. Nesrečnik je bil na mestu mrtev.

* **Požari v mariborski okolici.** V zadnjem času se v mariborski okolici množe požari, kar daje sumiti, da podtikajo ogenj hudobne roke. Mariborska policija je zaradi tega sklenila, da izvežba nekatere svoje organe v zasledovanju povzročiteljev požarov.

* **Tast in zet.** Iz Ključarevcev nam piše g. Anton Kosi, da je vest o pretepu med njim in njegovim zetom pač le plod domišljije kakšnega hudobnega klerikalca. Vsakega majhnega spora pa ni treba tako na debelo pretrati! (Opomnja uredništva: Iz Ključarevcev bomo priobčevali odsele le dopise starih naših dopisnikov in d. p. se, ki so opremljeni z žigom najbližje krajevne organizacije SDS.)

* **Očeta obstrčil.** Pišejo nam: V Prtoči pri Cankovi se je zgodil 22. t. m. žalosten dogodek. Po večdnevem popivanju je prišel posestnik Sepel Čontala omenjenega dne šele proti jutru pijan domov ter začel vsem domačim groziti s smrtjo. Domači so se deloma razbežali k sosedom, deloma poskrili, sin Franc pa je pograbil za orožje, oddal strel na očeta in ga težko ranil. Ranjenca so morali poslati v bolnico. Franc je zbežal neznan kam. Pravijo, da se je obstrlel že večkrat obnašal na enak način proti svojim domačim. Nekoč je v enakem stanju razbil vsa okna in pohištvo. Nesrečni alkohol je povzročil, da se je celo sin spozabil nad lastnim očetom.

* **Roparski poglavar Klemen zopet prijet.** Kakor smo poročali, je iz umobolnice na Studencu pobegnil roparski poglavar Franc Klemen, ki se je delal blaznega. Njegova svoboda pa je trajala le malo časa. V soboto zvečer je bil pri prekoračenju državne meje pri Planini prijet in zopet potisnjen v luknjo. Z njim so prijeli tudi njegovo ljubico, ki mu je bržkone pomagala pri begu. V kratkem času svoje prostosti je Klemen izvršil vlom v gostilno Alojzija Obersnela v Podutiku. Tam se je oskrbel z obleko in denarjem. Če je še kje drugje poskušal svojo vlomilsko srečo, ni znano. Klemen so italijanski orožniki spoznali po sliki, ki jo je te dni objavilo «Jutro». Ker je Klemen italijanski državljan, ga bo sodilo italijansko sodišče, dočim bo njegova spremljevalka izročena našim oblastvom.

* **Napad iz ljubosumnosti.** V soboto zvečer je 52letni tesar Jože Pršin napadel v hiši št. 25 na Grudnovem nabrežju v Ljubljani s sekuro čevljar-skega pomočnika Franceta Pravsta in ga pobil na tla. Vzrok napada je najbrže ljubosumnost zaradi

neke Micike K., ki je bila Peršinova gospodinja, pa se je potem preselila k Pravstu. Peršin je poročen in živi njegova žena nekje na Madžarskem. Stanje ranjenega Pravsta, ki se nahaja v bolnici, je zelo opasno.

* **Vlom v mengško hranilnico.** V noči od predzadnjega ponedeljka na torek so neznan tatovi vlomili v blagajno Hranilnice in posojilnice v Mengšu. Roparji so vdrli v prostore posojilnice skozi okno ter prav spretno strli blagajno. Odnesli so 13.068 Din in 57 par gotovine, nadalje tri hranilne knjižice, dve na ime Terezije Florjančičeve, eno pa na ime Jurija Stoparja. Sled za vlomilce je vedla proti kolodvoru v Jaršah. Orožniki, ki so bili že ponoči obveščeni o predrznem vlamu, so začeli takoj zjutraj z zasledovanjem. Pod nekim kozolcem v bližini kolodvora, kjer se je sled nehala, so orožniki prebrskali seno ter našli zakopane vse tri hranilne knjižice. Pod kozolcem so si vlomilci, kakor kažejo znaki, razdelili denar. Kam so se lopovi umaknili po vlamu, še ni dognano.

* **Pozor, krojači, šivilje, nešivilje!** Krojenje za krojače in šivilje, poseben pouk za dame, gospodinje, uradnice itd. Pouk je urejen tako, da ga lahko obiskujete v popoldanskih ali večernih urah. Pričetek tečaja 3. novembra t. l. Krojni pouk potom pošte s slovenskimi učnimi zvezki. Za siromašnejše in uradniške sloje tečaj cenejši. Kroji po meri. Učenci z dežele imajo zveze z vlaki. Istotako preskrbimo učencem službe. Krojno učilišče, Ljubljana, Stari trg št. 19.

Zlatnike so našli v terpeninovem milu «Zlatorog»: Ari Wagner (Moste pri Ljubljani); Frančiška Pesjakova (Kovor, Gorenjsko); Kosta Humek (Ludbreg); Marija Postružnikova (Sv. Primož na Pohorju); Jožica Stokova (Rakek); Dorica Perčičeva (Pobrežje pri Mariboru); Kukmanova (soproga nadsprevodnika, Maribor); T. Vimpolšek (Pohenca pri Brežicah); Stefanija Remsova (Laško); Anica Košakova (Tržič); Ana Pekavčeva (Ljubljana, Dolenjska cesta 56); Tereza Krunova (Kizdobljanja); Neža Čemažarjeva (Zelezniki); Angela Kosova (Kasovce, Loke pri Zagorju); Tereza Kramarjeva (Zagreb, Tuškanac br. 4); Josip Janušič (gostilničar, Sisak); kapetan Kutner (Brod); Marija Aladrovičeva (soproga poročnika, Tuzla); Gizela Tomšičeva (Josipdol).

IZ POPOTNIKOVE TORBE

UMOR NAD DOBLIČAMI.

Bela Krajina, 26. oktobra.

Dne 21. t. m. se je odigral nad Dobljčami zverinski zločin. Bila je že trda noč, ko so zapazili ljudje, da gori hiša, ki se nahaja med Dobljčami in Maverlenom. Valili so se v zrak gosti valovi dima, ki ga je veter prinesel celo na Talčji vrh, oddaljen uro hoda od dotične hiše.

Čim je bušnil plamen, so precej prihiteli najbližnji vaščani na pomoč. Vdrli so v hišo ter tam našli v veži v krvi ležečega posestnika, starčka s sivo brado Kobetiča. Hitro so ga potegnili iz plamenov. Bil je že mrtev. Ogenj ga ni nič škodoval. Tudi gasilno društvo je prihitelo na lice mesta ter pogasilo ogenj. Delo je bilo tem lažje, ker je bilo deževno vreme.

Takoj se je raznesla govorica, da je bil ubit Kobetič, ker je imel nekaj dinarjev ter dolarjev v hiši. Truplo Kobetiča so raztelesili ter dognali, da je dobil udarec s sekuro v vrat, ki je bil tako močan, da je prišel do hrbtničnega mozga. Razen tega je dobil več udarcev po glavi.

O umoru je bilo obveščeno orožništvo, ki je takoj pričelo z zasledovanjem krivca. Umor je tako pretresel vso okolico, da je vse prebivalstvo pomagalo poizvedovati. Dne 26. t. m. je že bil zločinec, neki Mihič, prijet. Zatekel se je proti Čabru ter se ustavil v Kočevski Reki, kjer ga je roka pravice dohitela. Morilec je svoj zločin že priznal. Izročen je bil sodišču. S požigom je hotel samo zabrisati sled zločina, ker je mislil, da bo žrtev zgorela, toda načrt se mu ni posrečil.



Držite se stare navade

in uporabljajte še nadalje davno preizkušeni

Pravi Franckov kavni pridatek.

Ta pocenjuje kavo, jo krepča in ji daje dober okus.
Tudi k žitu spada neobhodno Pravi Franck.



Prekmursko pismo

Gospod urednik! Naj mi nika ne zamerijo, ka jim že pali pišem. Jaz dobro znam, ka oni preveč dela majo, ar ma «Domovina» okoli dvajset jezeri naročnikov. Če bi njim pisao vsakši naročnik vsakši mejsac samo ednok, te bi oni v enem mejseci dvajset jezero pisam dobili. To bi gvišno preveč bilo. Ar pa dobro znam, ka vsakši ne piše, pa jih zatogavolo jaz s svojim pisanjem preveč bontüvlem.

Najprle morem našim prijatelom povedati, ka je v Prekmürji že v vsakšoj vesnici «Domovina». To je za mene preveč veselo. Naši prekmürski prijatelje so se začeli za novine brigati. To je tudi potrebno. Vsakši kmet, šteri šteti zna, more «Domovino» meti. Tam zve, ka se je novega zgodilo na sveti. «Domovina» tudi od politike piše. Tudi za politiko se more naš kmet brigati, ka de pri prišestnih voli tvaj znao, kam naj svoj votum doj dene.

Štr «Domovino» šte, tisti tudi zna, kakše nevole lüdstvo montrajo in kak si naj pomaga. Ešče bole je potrebno, ka naši lüdje tudi v «Domovino» pišejo, ka boče drugi za naše nevole znali. Če nišče nede znao za naše nevole, te nam tudi nišče nede pomagao.

Prekmürje ma dve železnici, edno v Mürski Soboti in edno v Dolnoj Lendavi. Železnica od Müre do Mürske Sobote, štera je v našoj državi gor postavljena, je preveč velki hasek za nas prinesla. Poleg dveh železnic ešče samo dva mosta prek Müre mam, in sicer v Lendavi in pri Veržeji. Oba mosta šta torej v dolnjelendavskem okraji.

Mürsko-sobočki okraj ma okili 64 jezero lüdi, pa najč ednoga mosta prek Müre nema. Če kmet kam s koli ide, on nemre konjev pa kol na železnico djati, ar bi to predrago prišlo. Kmet, šteri kaj z drugoga kraja nüca, tisti tudi nemre vsega po železnici pripelati, ar on telko pejnec nema. Sobočki okraj ma samo 3 brode prek Müre, in sicer ednoga v Krogi, ednoga v Črncih in ednoga v Petojncih. Vsi toti brodi pa so samo za lejpo vremen. Či je velka voda, te do broda nemre. Ar je tam leti preveč dosta vode bilo, so ti trije brodi skoro cejlo leto za nas zaprejši bili. Preveč je velka potreba po enem mosti prek Müre, šteri bi sobočkemj okraji na hasek bio. Most pri Veržeji je za sobočki okraj nikaj ne vreden, ar je on dosta predaleč.

Najbogše bi bilo, da se za sobočki okraj eden most napravi prek Müre pri Krogi, ar je tam Mürsa najbolje regulerana. Pri Krogi bi eden takši most najbolje potreben bio, ar ide iz Mürske Sobote na Krog ravna cesta. Toti most bi naši Gorčanci in vsi drugi iz sobočkega okraja preveč dobro nücali. Naši lüdje vozijo iz Štajera dosta črepa, lesa, vina in tudi mlade svinje za krmiti.

Če bi se pri Krogi napravo most, bi se štajerske pa naše vesnice bole vküper prikapčale. Lüdstvo bi se bole med sebov spoznalo. Dosta štajereov goni živino na sejem v Mürsko Soboti in tudi hodi blaga küpüvat. Če bi se ta most gopostavo, bi Mürska Soboti od toga preveč haska mela. V Mürski Soboti Gremij trgovcev mam. Mislimo, ka bo tudi on sprevido preveč veliko potrebo po mosti v Krogi. Z agitacijov za ta most moremo ednok začeti. Če se bomo za njega brigali, ga vsaj za par lejč gvišno dobimo. Občina Krog, trgovci v Mürskoj Soboti in vsi drugi,

šterim je toti most potreben, naj se za njega začnejo brigati.

Mi ešče dosta drugih nevol mam, štere je dobro v novinah naprej prinesti. V Vučji Gomili ma lüdstvo veliko nevol zavolo potov. Obracam se na notarja g. Kodra, naj se oni malo za to nevole pobrigajo. Na njih se obracam zatogavolo, ar pri njih gvišno pomouč najdem. Dosegamao smo že v dosta nevolaj pomouč iskali pri gospodu kraljevskem notariuši Kodri. Več de o toj stvari znao povedati oštarjaš iz Vučje gomile gospod Antalič.

O drugih naših prekmürskih nevolaj se bom pa drugikrat potoužo.

Prekmürski demokrat.

Ljudsko vseučilišče

KAKO SI JE ZAČEL ČLOVEK Z OGNJEM PRAVLJATI JEDI IN RAZSVETLJEVATI STANOVANJE.

Vrnimo se še enkrat k ognjišču prazgodovinskega človeka, da bomo mogli razumeti postanek vseh modernih peči, ognjišč, kotlov itd. Ogenj v taboru je bil za človeka kamenite dobe kakor tudi za narode v začetku bronaste in železne dobe splošen pripomoček. Bil jim je svetiljka, peč, ognjišče; na njem so pekli kruh, žgali lončeno posodo; slednjič so pri njem tudi kovali.

Danes ne vemo več, kako je prišlo človeku na misel, da si je začel pripravljati jedi na ognju. Morda mu je bil tudi tu kakor marsikje drugje učitelj slučaj. Vsekakor pa je človek jedi prvotno pekel in pražil, kuhanje je veliko mlajšega izvora. Uplenjeno žival je nataknil na kol ter jo je vrtil nad ognjem, da se je pekla v lastni maščobi. Kake posebne peči za to ni potreboval.

Prvi poskus, napraviti peč, najdemo v tako zvanj ognjeni jami. V jami, izkooani v zemlji, so zakurili ogenj. Čim je bilo dno jame napolnjeno z žerjavico, so nanjo naložili kamenja, ki se je razbelilo. Tako so lahko pekli na drug način. Meso so zavili v dišeče liste, vzeli iz jame nekaj kamenja, položili meso v vdolbino, zopet položili nanj kamenje ter vse skupaj z zemljo zasuli. Še danes delajo tako divji narodi in po pripovedovanju potnikov je na ta način pripravljena pečenka izborna.

Pri tem postopanju lahko razločujemo dve važni novosti. Ogenj je gorel prvič v posebej za to izkopani jami, drugič pa se je nastala toplota prenesla najprej na posrednika, v tem primeru na kamenje, na katerem se je peklo meso. Ogenj, ki je gorel v globoki jami, ni prišel več toliko v poštev za razsvetljava votline ali šotora kakor ogenj, ki je gorel na prostih tleh. Za razsvetljava je bilo treba torej drugače skrbeti. V skalno razpoko zagozdena, goreča trska je najstarejša priprava, s katero si je človek razsvetljeval stanovanje. Ta način razsvetljave je ostal skoro do današnjega dne, v nekaterih deželah ga uporabljajo še danes. Skrbno pripravljena in izbrana trska je gorela mirno, z zelo belim in svetlim plamenom. Medtem ko so prvotni, v skalnatih votlinah stanujoči lüdje vlikali goreče trske v razpoke skalnatih sten, so pozneje izumili posebne pripravde, železne držaje, v katere so vtikal goreče trske. Naši najstarejši kmetski lüdje se še vsi spominjajo, kako jim je moral zvečer pastir v oglu peči skrbeti za to, da luč ni ugasnila, in tako da so mogli ob dolgih zimskih večerih kramljati pri prijetni luči in opravljati

najrazličnejša domača dela.

V to svrhu so bile najprikladnejše smolnate trske. Ker pa takega lesa ni bilo povsod v izobilju, so si morali pomagati tudi drugače. Začeli so poljuben les namakati v mast in smolo. Tako so nastale baklje. Ostanke bakelj najdemo že v stanovanjih prazgodovinskega človeka kamenite dobe. Ogenj se je lotil najprej smole, potem lesa. *ato so začeli jemati namesto lesa vlaknaste snovi, na primer spletene niti konoplje. Vlakno je bilo mnogo laže napojiti z oljem in mastjo. Ko so vtaknili tako spletena vlakna v lončeno posodo, napolnjeno z oljem, se je dvignilo to do skrajnega konca. Ko so to pripravo užgali, so imeli prvo svetiljko. Ko je človek napredoval, je izpopolnjeval tudi to najpreprostejšo svetiljko. Mesto sirovih rastlinskih vlaken je zavzel v teku stoletij in tisočletij skrbno pripravljen okrogel stenj. Posoda pa se je iz sirove lončene črepine razvila v lepo okrašeno, iz gline ali kovine izdelano svetiljko.

Opisali smo najenostavnejše načine uporabe ognja za pripravljanje jedi in za razsvetljava. Če pomislimo, da je potreboval človek tisočletja in desetisočletja, preden se je v svoji kulturi povzpел tako visoko, da je znal na ognju peči in kuhati meso ter si razsvetljevati preprosto stanovanje z bakljo in najpreprostejšo svetiljko s stenjem iz konopnih vlaken, bomo šele razumeli ogromni napredek in tehnično spretnost današnje dobe, ko lahko kuhamo in pečemo jedi na plinastih štedilnikih in si razsvetljujemo stanovanja s plinsko in električno lučjo.

ZANIMIVOSTI

× **Strahen potres v Rusiji.** V Kavkazu je bil te dni strahen potres, ki je trajal tri minute. V Ljeninanki (poprej Aleksandropol) je bilo ubitih 15 ljudi in 80 težko ranjenih. Polovica hiš je porušena, ostale pa so več ali manj poškodovane. V vsem okrožju ljeninanskem je bilo ubitih okrog 300 ljudi in ranjenih okrog 500. Dvanajst vasi je porušena, med njimi šest popolnoma. Naslednji dan po potresu je bilo še 15 slabših sunkov. Lahke 10 sekund trajajoči potres so čutili tudi v Batumu.

× **Hrabrost brata in sestre.** Nedavno se je ob angleški obali ponesrečil neki ribiški čoln. Med ribiči sta se nahajala tudi 17letni mladenič in njegova 16letna sestra. Oba sta popolnoma oblečena začela plavati proti tri milje oddaljeni obali, da bi poklicala pomoč za očeta in še šest drugih ribičev, ki so se z vsem naporom držali za prevrnjeni čoln. Od obeh je prvi prišel blizu obale deček, ki je začel kričati na ves glas: «Moj oče in šest drugih ljudi se nahajajo v nevarnosti. Prosim za hitro pomoč. Na obali se nahajajo ribiči so takoj spustili v morje tri čolne ter veslali na kraj nesreče. Ko so že nekaj časa veslali, so opazili v morju neko živo bitje. «To je moja sestra,» je zaklical deček. Med tem pa je deklica, ki je bila dobra plavalca, odvrnila: «Nikar se ne brigajte za mene, temveč hitite pomagat ponesrečenec. Sreča reševalcem je bila mila, da so spravili vse ponesrečence na suho.

× **Staro-avstrijske srebrne krone kot plačilno sredstvo v Albaniji.** Čeprav je albanska vlada že uvedla svojo lastno valuto, vendar v Albaniji še nimajo pravega denarja in obstoja albanska

valuta samo na papirju. Pomagajo pa si s tem, da se poslužujejo kot plačilnega sredstva številnih staroavstrijskih srebrnih kron in goldinarjev. Kakor cenijo, se nahaja v mali deželi Albaniji okrog 15 milijonov komadov srebrnih kron v obtoku. Ta denar so zbrali Albanci tekom vojne

prav na enak način, kakor so jih pri nas zbirali ljudje, ki so se hoteli izogniti izgubam zaradi padanja vrednosti papirnatega denarju.

Ožbovtov barometer.

Ožbovt je bil na sejmu in mu je trgovec po-

nujal barometer, češ: To je priprava, ki kaže, kakšno bo vreme.»

Ožbovt: «Tega pa ne potrebujem. Pri nas napravimo kar tako-le: Skozi okno porinemo na palici klobuk in potem pogledamo. Če je klobuk moker, dežuje, če pa je suh, je lepo vreme...»

Iz Vodnikove družbe

Pretekli teden je začela Vodnikova družba razpošiljati svojim članom potom poverjenikov književni dar, ki jim ga je namenila za prvo leto. Knjige so take, da delajo tako po opremi kot po vsebini čast družbi in da bodo z njimi zadovoljni tudi člani. Vsak član dobi 4 knjige in sicer Veliko pratiko za leto 1927, Levstikov roman Pravica kladi-va, Kozakovo povest Beli mecesen in poučno knjigo: Iz tajnosti prirode. Prvo leto je bilo treba premagati ogromno težav tako glede organizacije družbe kot glede izdaje knjig. Vse te težave bodo sedaj kmalu za nami. 13.825 članov se je zbralo okoli družbe in ugotovilo, da je bila družba nujno potrebna in da bo tvorila odslej močno postojanko v izobraževalni in kulturni organizaciji slovenskega dela našega naroda. Že prvo leto si je družba postavila trden temelj. Za prihodnje leto je treba njen razmah in njen razvoj čim bolj pospešiti. Število njenih članov se mora podvojiti in njene publikacije morajo biti še lepše in še obsežnejše kot so letošnje. Mnogo je še krajev, kjer družba še nima poverjeništev. Letos jih morajo dobiti tudi ti. Že obstoječa poverjeništa morajo pritegniti v svoj delokrog tudi one, ki so bili ob ustanovitvi družbe še črnogledi ter so ostali ob strani. Kdor je družbine knjige videl, jih ne more prehvaliti in je vesel, da se je prvo leto briglasil za člana. Ob razdelitvi letošnjih knjig naj začno vsi poverjeniki in prijatelji Vodnikove družbe z najživahnejšo agitacijo za pristop k družbi. Majhna članarina in letošnje knjige so pri tem najboljše agitacijsko sredstvo.

Navodila za razdelitev knjig za l. 1926.

Knjige se razpošiljajo po istem redu, kakor so posamezni poverjeniki vračali izpolnjene vprašalne pole. Vsak član Vodnikove družbe dobi knjige pri tistem poverjeniku, pri katerem je plačal članarino. Na spremembe bivališča se je moglo ozirati le v nekaterih slučajih. Za one, ki so se naročili naravnost pri Vodnikovi družbi v Ljubljani, so priložene knjige najbližjim poverjenikom njihovega bivališča. Vsi poverjeniki izven Ljubljane in Maribora so natisnjeni razdeljeni na obe oblasti po srezih in krajih v današnji številki

Kjer ni poverjenikov, se odpošljejo knjige po pošti radi poštnine po poštnem povzetju na posameznike. Ljubljanski člani, ki so se naročili naravnost pri vodstvu družbe, dobijo knjige v knjigarni Tiskovne zadrage, Prešernova ulica 54.

Ob prejemu knjig naj vsakdo predloži potrdilo, ki ga je prejel ob vplačilu članarine. Vse stroške za razpošiljanje knjig nosijo po pravilih Vodnikove družbe člani sami. Gg. poverjeniki naj jih enakomerno razdelijo na vse člane. Na reklamacije se more družba ozirati le 8 dni. Ako kak poverjenik ni poslal članarine, mu družba ne more poslati knjig, dokler ista ni poravnana.

Vpisovanje za leto 1927.

Istočasno z razdelitvijo knjig začno g. poverjeniki z vpisovanjem za leto 1927. Letošnji člani naj ob prejemu knjig plačajo takoj članarino za 1927. Drugače lahko pozabijo, ali imajo dvoj-

no pot in poverjeniki dvojno delo. Istočasno se sprejemajo novi člani.

Članarina za 1927 znaša v naši državi pri poverjeniku Din 20, v inozemstvu Din 34 in v Ameriki 1 dolar. Pri inozemski naročnini je že vračunjena poštnina. Kdor se naroči na knjige naravnost pri družbi v Ljubljani, mora poleg članarine Din 20 plačati še 7 dinarjev za poštnino in odpravnino. Na naročila brez denarja se družba ne more ozirati. Vpisovanje se vrši potom nabiralnih blokov in nabiralnih pol, ki jih oddaja družbena pisarna. Lanske tiskovine so nerabne!

Vpisovanje naj se vrši čim hitreje in naj bo v glavnem končano do Božiča. Brezpogojno se zaključí (v smislu družbenih pravil) koncem marca. Na poznejše prijave se ne bo moglo več ozirati.

Vsak poverjenik naj nabira člane le v svojem okolišču, ker nastanejo sicer težave pri razdeljevanju knjig.

Nabirajte tudi ustanovnike! Ustanovnina znaša za osebo Din 500, za društva, družbe šole, družine, občine itd. pa Din 1000. Ustanovnina se lahko plača v 5. obrokih tekem enega leta. Ustanovniki dobijo do smrti vse redne izdaje brezplačno.

Knjige za leto 1927

Za prihodnje leto pokloni družba svojim članom najmanj štiri knjige, in sicer Vodnikovo pratiko za leto 1928., dve pripovedni in eno poučno knjigo. Dobile se bodo tudi vezane knjige. Veznina za vsako knjigo znaša Din 8 in se lahko vplača obenem s članarino.

Poverjeniki Vodnikove družbe

V ljubljanski oblasti:

Ljubljana:

Javna poverjeništa:

Knjigarna Tiskovne zadrage v Ljubljani, Prešernova ulica 54, nasproti glavne pošte.

Sentjakevska javna knjižnica, Stari trg 11/a, Dvorska javna knjižnica, Pred igriščem, Simon Gregorčičeva javna knjižnica, Vidovdanska cesta.

Srez Brežice.

Blanca pri Sevnici: Bregant Zmago, šolski upravitelj v Blanci.

Brežice: Lichteneker Zorko, poštni upravitelj v Brežicah.

Dobova pri Brežicah: Božič Vojko, učitelj v Dobovi.

Rajhenburg: Jeriček Blaž, trgovec v Rajhenburgu.

Sevnica ob Savi: Sribar Maksim, drž. veterinar v Sevnici.

Stara vas pri Brežicah: Ravbar Ciril, šolski upravitelj v Stari vasi.

Sv. Peter pod Sv. gorami: Dr. Kunej Ferdinand, zdravnik v Sv. Petru.

Videm ob Savi: Pavlovič Ivan, učitelj v Vidmu.

Srez Črnomelj.

Črnomelj: Stalcer Anton, rudniški uradnik; Stepec Alojzij, višji sod. oficijal v p. oba v Črnomlju.

Gradac: Vinkšelj Franc, trgovec.

Griblje: Husič Anton, posestnik v Gribljah.

Metlika: Štrbenk Karel, učitelj; Malešič Iv., trgovec.

Podzemelj: Ljubič F., učitelj.

Raduha pri Sevnici: Blaha Josip, šum. uradnik.

Radovica pri Metliki: Gruden Karel, učitelj. Semič: Sever Anton, trgovec. Sinji vrh pri Vinici: Škerle Antonija, šolska upraviteljica. Vinica: Kavčič Rudolf, šolski upravitelj.

Srez Kamnik.

Brdo pri Lukovici: Sotenšek Viktor, šolski upravitelj.

Domžale: Reehberger Viljem, železniški uradnik.

Ihan: Hribar Gregor, strojnik, Ihan št. 39.

Jarše p. Domžale: Kralj Miha, posestnik in mlinar.

Kamnik: Dr. Trampuž Fran, odvetnik.

Komenda: Zavrl Valentin, podučitelj v p. Krašnja: Rane Vlado, šol. upravitelj.

Krtina pri Dobu: Hvatat Fr., šolski upravitelj.

Loka pri Mengšu: Blejec Luka, šolski upravitelj v p.

Mengeš: Paternost Hinko, šolski upravitelj v p.

Moravče: Toman Janko, šol. upravitelj v p. Radomlje: dr. Ivo Potokar, odvetniški kandid.

Skaržna: Vode Jernej, gostilničar.

Smarec: Alojzij Vavpetič, posestnik itd. v Smarci: Jerman Ivan, kovaški mojster v Smarci.

Zgor. Tuhinj: Kavčič Drago, šol. upravitelj.

Vir pri Domžalah: Zafran Vasilij, knjigovodja.

Vrhopolje pri Moravčah: Kokalj Franc.

Srez Kočevje.

Dobrepolje - Videm: Kavčič Miloš, trgovec. Dolenja vas pri Ribnici: Gorše Josip, posestnik in čevljar.

Kočevje: Betriani Božidar, šolski nadzornik; dr. Stefan Pirk, odvetnik.

Loški potok: Wigele Ferdo, šol. upravitelj.

Ortnek: Cvar Andrej, učitelj v p. Ribnica: Završnik Alfonz, učitelj.

Sodražica: Ivan Evon, trgovec.

Stari kot - Čabar: Turk Antica, učiteljica.

Velike Lašče: Pirkovič Anton, posestnik.

Srez Kranj.

Cerklje pri Kranju: Julij Lapažne, šolski upravitelj.

Dražgoše pri Železnikih: Resman Ivan, učitelj.

Gorenja vas: Osredkar Fr. pismonoša.

Kranj: Narodna čitalnica; Ivan Kolar, profesor.

Mavčiče: Tomič Avg., šolski upravitelj.

Poljane nad Skofjo Loko: Kokalj Janko, šol. upravitelj.

Preddvor: Jocič Peter, šolski upravitelj.

Naklo: Novak Josip v Strahinju.

Senčur: Čebašek Ivan.

Skofja Loka: Berčič Ivo, sodni uradnik.

Stražišče: Rani Franc, učitelj.

Tržišče: Zabkar Drago, davčni oficijal.

Zalilog: Weber Tončka, trgovka.

Železniki: Thaler Marjan.

Srez Krško.

Boštanj ob Savi: Dobovšek Franc, posestnik.

Pregana: Kalin F., učitelj.

Bučka: Jan Fran, občinski tajnik in posestnik.

Krmelj - St. Janž: Anders Fr., rud. uradnik.

Krška vas: Kovačič Anton, posestnik in mlinar.

Krško: Simončič Josip, hran. knjigovodja.

Kostanjevica: Juršec Ivan, učitelj.

Mokronog: Grahek Ivan, lekarnar.

Raka pri Krškem: Peršič Zinka, učiteljica.

Šmarjeta pri Krškem: Špenko, šolski upravitelj.

St. Jernej: Sokol.

St. Rupert pri Mokronogu: Slavko Schott, učitelj.

Vrhovo pri Radečah: Burkelje Leopold, Vrhovo p. Radeče.

Škocijan pri Mokronogu: Zupet Lojze, poštar.

Srez Laško.

Dol pri Hrastniku: Ferenčak Edo, učitelj.

Grasčina pri Rimskih Toplicah: Kuhar Zdravko, kontorist.

Hrastnik: Groznik Josip, učitelj, Gruden Leopold, žel. uradnik, Logar Drago, rud. nameščeneec.

VPRAŠANJE LJUBLJANSKE PODRUŽNICE OBRTNE BANKE SHS.

V nedeljo se je vršila v Beogradu konferenca zastopnikov obrništva glede organizacije Obrtne banke SHS. Slovensko obrtništvo so zastopali na konferenci gg. dr. Pless, Franchetti in Urek. Na predlog gosp. dr. Pleasa se je doseglo, da bo prišlo na dnevni red ustanovne skupščine tudi vprašanje ustanovitve podružnice v Ljubljani, o kateri pravi zakon, da se ima ustanoviti po potrebi. Na konferenci se je določilo, da se bo podpisovanje delnic Obrtne banke SHS začelo 1. decembra t. l. ter bo trajalo do 19. januarja 1927. 51 odstotkov glavnice imajo podpisati obrtniki, 40 odstotkov država in 9 odstotkov prijatelji obrtništva.

KONGRES NARODNE ŽENSKÉ ZVEZE NA BLEDU.

V nedeljo se je začel na Bledu kongres Narodne ženske zveze, ki je trajal več dni. Udeležile so se ga odlične zastopnice narodnega ženstva iz vs. države. Na kongresu so se obravnavala razna ženska vprašanja in so se podala poročila o delovanju posameznih ženskih društev v naši državi. Kongresa sta se udeleževali tudi odlični zastopnici iz inozemstva Angležinja lady Aberdeenova in Nizozemka van Eeghenova.

<V OBJEMU DEROČE GROZE.>

Z današnjo številko pričenjamo pod gornjim naslovom priobčevati zanimivo povest izpod peresa gosp. Ivana Alberta. Prepričani smo, da bomo z njo ustregli vsem ljubiteljem in ljubiteljicam čitanja. Poleg Albrehtove povesti bo s prihodnjo številko začela izhajati še Stražarjeva krajša povest «Iz življenja škocijanskega mežnarja». Za zimo, ko bodo dolgi večer in dovolj časa, imamo pri-

Laško: Čilenšek Josip, kleparski mojster.
Loka pri Zid. mostu: Gerbec Jos., post. načelnik.
Rečica pri Laškem: Horjak Josip, kancelist.
Rečica Gor: Nemeč Franc, lesni trgovec;
 Selič Jakob posest.
Rimske toplice: Korošec Drago, nadučitelj.
 Dvorak Karl, progov. mojster.
Sv. Lenart nad Laškem: Jančič Martin, gospodar.
Sv. Marijeta pri Rimskih toplicah: Tičar Ferdo, višji davč. uprav.
Trbovlje I: Bučar Alojz, šol. upravitelj.
 Sokol.
Trbovlje II: Plavšak Robert, šol. upravitelj.
Trnovo nad Laškem: Kapla Josip, posestnik.
 Zidani most: Trušl Rupko, poš. uradnik.
 v p. Laško: Golob Karol, rud. urad.

Srez Litija.

Kotredž: Pirnat Karel, rud. paznik.
Kresnice: Plevelj Polđi, učitelj.
Litija: Lajovic Franc, trgovec.
Stična: Vrbič Jožef, učitelj.
Smartno pri Litiji: Finciger Ognj., kovač.
St. Vid pri Steni: dr. Andrej Jenko, zdravnik.
 Vače: Zarič Anton.
Višnja gora: Kvas Fran. finančar v p.
 Zagorje ob Savi: Sulin Matija, učitelj.

Srez Ljubljanska okolica.

Borovnica: Engelsberger Viktor, učitelj.
Brezovica: Petrič Rudolf, postajenačelnik.
Čikava pri Grasuplju: Zrime Anton, kroječ.
Devica Marija v Polju: Kuhar Beti, učiteljica.
Dol pri Ljubljani: Turk Anton, šol. uprav.
 Fužine: Pavčič Pavel, tesarski mojster.
Grasuplje: Kompare Alojz, prog. mojster.
Jernica p. Kresnice: Plevelj Polđi, učitelj.
Ježica: Germek Anton, šol. upravitelj.
Medvode: Novljan Julij.
Moste pri Ljubljani: Klemenč Franc, stroj. v p. Keritkova 25, Stari Vodmat.
Presejre pri Ljubljani: Košir Franc, čevljar in gostilničar.
Podpeč-Presejre: A. Novak, lesni trgovec.
Rudnik: Černe Roža, učiteljica.
Studenec-Ig: Knez Rudolf, šol. upravitelj.
Smarje-Sap: Pompe Rudolf, žel. uradnik.
St. Vid nad Ljubljano: Smajtek Ivan, šol. upravitelj.
Smartno pod Smarno goro: Kovič Pavel, posestnik, sodar.
Vel. Račna: Mehle Anton, mizar.
Vič-Glince: Borštnik Pavel, uradnik pošta, hranil.
Vrhnika: Jelovšek Gabriel, posestnik.
Zalog: Požar Ciril, gostilničar.
Zgr. Šiška: Tomaž Jože, poš. uradnik.

Srez Logatec.

Begunje pri Cerklji: Peterlin Alojz, učitelj.
Cerklja-Martinjak: Sežun Janko, ključavničar.
Logatec Dol: Šmuc Roman, trgovec.
Logatec Gor: Lenarčič Anton, učitelj.
Planina pri Rakeku: Jurca Josip, podporoč. v pokoju.
Rakek: Tavčar Franjo.
Stari trg pri Rakeku: Beučina Ivan, gostilničar in trgovec.
Rovte: Reven Alojz.
Ziri: Oblak Ivan, privat. uradnik.

Srez Novo mesto.

Bela Cerkev: Zorko Jože, gostilničar.
Dvor pri Žužemberku: Tequal Ciril, šol. upravitelj.
Mirna: Benedičič Ivan, šol. upr.
Mirna Peč: Sokol.
Novo mesto: Seidl Ferdo, profesor v p.
 Lenarčič Iv., šol. upr. v p. Soban Jos., viš. pis. predstoj.
Prečna: Zupančič Jos., šol. uprav.
Radoha: Blaha Josip, šumarnik.
Soteska pri Novem mestu: Zen Ivan, šol. upravitelj.
Toplice pri Nov. mestu: Lavrič Jože, trgovec.
Trebnje: Bavdek Slavko, žel. uradnik.
Uršna sela: Samida Ivan, posestnika sin.
Zužemberk: Pehani Albin.

Srez Radovljica.

Begunje pri Leseh: Bulovec Alojz, šol. upravitelj.
Bled I: Dr. Jože de Gleria, zdravnik.
 Humer Lovro, uradnik.
Boh. Bela: Mlekuž Vlado, šol. upravitelj.
Boh. Bistrica: Grobotek Miho, trgovec.
Dobrova pri Jesenicah: Šlešič Marica, uradnica.
Dovje-Mojstrana: Serajnik Joško, šol. upr.
Gorje pri Bledu: Kocijančič Jak, posestnik.
Jesenice: Kerstein Anton, tovar. uradnik.
 Schönwetter Iv., uradnik kranj. ind. dr.
 Ivan Potrato, obč. tajnik.

Koroška Bela: Svetlin Joža, uradnik.
Kranjska gora: Knap Anton, šol. uprav.
Lesce: Pirkmayer Gabriel, načelnik žel. postaje.
Leše: Bohinjec Franc, posestnik.
Podbrezje-Ljubno pri Podnartu: Ankerst Franc. — Napredno društvo.
Moste-Zirovnica: Možina Ivan.
Ovčiče-Podnart: Blažič Drag., šol. upr.
Radovljica: Spicar Jakob, ravnatelj Posojilnice.
Rateče: Pečar Fr. šol. upr.
Srednja vas v Boh.: Arh Franc, posesta.

V n. riberski oblasti:

Maribor: Javno poverjeništvu Ljudska knjižnica (g. Doležal A.) Narodni dom.

Srez Celje.

Braslovce: Lušin Lojze, šol. uprav.
Celje: Mravljak Fr., profesor.
Letuš: Zdošek Bogomir, šol. uprav.
Libojce: Jelovšek Fortunat, šol. upr.
Motnik: Hribovšek Zdravko, usnjar.
Petrovče: Wudler Rudolf, šol. uprav.
Sv. Jurij ob j. ž.: Verce Ivan, računovodja kmet. šole.
Sv. Pavel pri Preboldu: Drnovšek Drago, priv. uradnik.
 Ivan Kotnik, mizar.
Sv. Peter v Sav. dolini: Šriber Edo, stroj. tehnik.
Stare Herman Jos., mod. delovadja.
Vejniki: Narod. čitalnica.
Vransko: Dr. E. Serko, zdravnik.
Zalec: Senica Robert, šol. uprav. v Gortovljah

Srez Dravograd - Prevalje.

Črna-Zerjav: Govejšek Anton, nadpaznik.
Dravograd: Kaiser Gvidon, trgovec.
Josip dol pri Ribnici na Poh.: Levec Franjo, delovadja.
Lokovica pri Prevaljah: Mencei Franc, uč.
Marenberg: Kolšek Avgust, notar.
Mezica: Feinig Ivo, šol. uprav.
Prevalje: Dr. Senčar Dušan, notar.
Ribnica na Poh.: Puhr Drago, učit.
Sv. Anton na Pohorja: Stibler Ivan, šol. upravitelj.
Vutred: Mravljak Ivan, trgovec.
Vuzenica: Jos. Mravljak, zasebnik.

Srez Gornji grad.

Gornji grad: Kocbeck Fr., šol. upr. v p.
Kropa pri Gor. gradu: Hren Janko.
Ljubno: Reiner Milko, šol. upr.
Luče: Boltin Jos., trgovec.
Mozirje: Krumpačnik Jože, vodja elektrarne.
Rečica ob Paki: Petrič Josip, posest.
Rečica ob Savinji: Kogoj Nina, učiteljica.

Srez Konjice.

Konjice Slov.: Režabek Marjana, učit.
Loče pri Poljčanah: Kržič Janko, šol. upr.
Oplotnica: Petelinšek Fran, posestnik.

Srez Ljutomer.

Apače: Žel Janko, šol. upr.
Cven: Wunderl Matej, šol. upr.
Kapela: Mihelič Ivan, učit.
Križevci: Prelog Franc, boreci.
Ljutomer: Bauhart Jan, rav. mešč. šole.
Malá Nedelja: Lupša Ferdo inž.
Negova: Vreča Maks, ključ. mojster.
Sv. Jurij ob Ščavnici: Korošak Drago, učit.
Radgona Gor.: Rus Josip, sodnik.

Srez Maribor, desni breg.

Činžat: Korman Jos, posestnik.
Črnejec: Tomažič Božidar, učit.
Fram: Skrbinišek Ljudmila, učit.
Limbuš: Robič Ivan, učit.
Podbrezje: Klemenčič Jožef, šol. upr.
Podvelka: Zapečnik Ivan, šef postaje.
Poljčane: Menhart Berta, učiteljica.
Poljskava Zgor.: Hrastnik Alojzija, učitelj.
Pragersko: Seničar Fran, postajni načelnik.
Rače: Möschl Ljudevit, ekonom.
Poljskava Sp.: Cafuta Ivan, posestnik.
Rogoza: Jare Ivan, železničar.
Buše: Šeko Ivo, učitelj.
Slivnica: Čiček Franjo, učit.
Studenec: Kohl Jože, naduč. v p.
Sv. Marijeta na Dr. polju: Finžgar Zvonko, posest.
Slov. Bistrica: Kristan Zmago, učit.
Smartno pri Slov. Bistrici: Cvetko Ivan, učitelj.
Tezno pri Mar.: Luknar Fr., šol. upr.
 Mulac Miha, žel. uradnik.

Srez Maribor, levi breg.

Fala: Jošt Matej, šef postaje.
Jarenina: Črnko Draže, učit.
Kamnica pri Mar.: Verčko Josipina, učit.
Krčevina pri Mar.: Tušak Radivoj, učitelj.
Kungota Spodnja: From Vekosl., upr. šole.

Pesnica: Likavec Ernest.
Svečina: Mohor Anton, naduč.
Sv. Ana v Sl. Gor.: Seyfried Jos., posesta.
Sv. Anton v Sl. Gor.: Tušak Josip, trgovec.
Sv. Barbara pri Mar.: Kranjc Franjo, naduč. v pok.
Sv. Benedikt v Sl. Gor.: Majhen Ivan, šol. upravitelj.
Sv. Duh na Ostrem vrhu: Krampf Ivan, župan in posestnik.
Sv. Ilj v Sl. Gor.: Sardež Adam, učitelj.
Sv. Jakob v Sl. Gor.: Caharija Božidar, učitelj.
Sv. Jurij v Sl. Gor.: Čujnik Mirko, učit.
Sv. Lenart v Sl. Gor.: Polič Davorin, pisar. ravnatelj.
Sv. Martin p. Vurberg: Lazar Tone, šol. upravitelj.
Sv. Rupert v Sl. Gor.: Soršak Marica, učit.
Sv. Trojica v Sl. Gor.: Golež Fr., šol. upr.

Srez Ptuj.

Cirkovci: Kržaj Ivan, učit.
Hajdin: Fras J., učitelj.
Hum: Porekar Anton, naduč. v p.
Ivanjkovec: Petovar Danica.
Leskovec: Smigoc Alojzij, posestnikov sia.
Moškanci: Miklavc Fr., žel. uradnik.
Malá Varnica: Smigovec Alojz, pos. sin.
Nova vas pri Sv. Marku: Pivko Pavel, pos.
Nedelja Velika: Belšek Ljudevit, učit.
Ormož: Grivec Janko, rav. okr. posojilnice.
Osluševci: Lah Josip, trgovec.
Traveni: Strelec Janez, trgovec.
Ptuj: Šegula Fran, strok. učit.
 A. Mazlu.

Saša Skaza: bančni uradnik.
Ptujska gora: Kerbler Simon, šol. upr.
Središče ob Dr.: Robič Fr., trgovec.
Sv. Andraž v Sl. Gor.: Predan Zvonko, šol. uprav.
Sv. Barbara v Halozah: Klemenč Fr., učit.
Sv. Boltenk na Kogu: Klajnsček Mirko, šol. upr.
Sv. Lovrenc na Dr. polju: Zunkovič Franc, kmetovalec v Zupežji vasi.
Sv. Marko niže Ptuja: Pivko Pavel, pos.
Sv. Miklavž pri Ormožu: Pinterič Drago, šol. upr.
Sv. Tomaž pri Ormožu: Poplatnik Fr., šol. upr.
Sv. Vid pri Ptuj: Musek Ljudevit, šol. upr.

Srez Slovenjgradec.

Razbor: Rataj Stefan, šol. upr.
Slovenjgradec: Karel Sovré, strok. učitelj.
Smiklavž: Blatnik Andrej, kmet sin.
Šoštanj: Janežič Gusta, učiteljica.
 Tajnik Milož, učitelj.
St. Ilj pri Velenju: Gradišnik Stanko, šol. uprav.
Podgorje p. Slov. gradec: Rogina Anton, učit.

Srez Šmarje pri Jelšah.

Kozje: Stadler Milka, učiteljica.
Pilštajn: Stauffer Fr.: šol. upr.
Podsreda: Potočnik Ante, šol. upr.
Ponikva ob j. ž.: Šolska Kocenova ljud. knjižnica.
Rogaška Slatina: Prečan Rudolf, učit.
Rogatec: Čenčič Jos., šol. upr.
Sladka gora: Pucelj Lojze, šol. upravitelj.
Startenica pri Zibiki: Maglay O., ekonom.
Šmarje pri Jelšah: Dr. Jos. Sašel, sodni predstojnik.
St. Vid-Grobelno: Pogačnik Fr., šol. upr.
Zibika: Kos Makso, učit.

Srez Murska Sobota.

Domanjševci: Tomažič Joško, učitelj.
Gedereveci: Založnik Fr., podpregled. fin. kontr.
Grincei: Rupnik Janko, zvančnik fin. kontrole.
Murska Sobota: Novak Anton, višji sod. oficijal.
 Štubl Miroslav, učit.

Srez Dolnja Lendava.

Beltinci: Sokolsko društvo.
Doklečevje: Košenina Vlado, šol. upravitelj.
Dol. Lendava: Grča Josip.

Izven Slovenije.

Beograd: Dr. Lenard Leopold, Nevesinjska ul. 18.
Beograd: Zlatnar Franjo, Kolonija Ministrstva saobraćaja.
Gjenovič-Boka Kotorska: Kristan Ivanka.
Kastav: Havliček Ciril, poštar v p.
Novo Sarajevo: Juvanc Vlado, tehn. činov. Mošica 1/II.
Sušak: Jereb Jakob, upravitelj ured. grad. dača.
Zagreb: Dr. Zalokar Robert, tajnik žel. direkcije.
 Legat Fran, inžen. Tvornička ul. 2/III.
Zaječar: Tomažič Ivan, prof. Zmajeva ul. 28.

pravljenih se celo vrsto zanimivih povesti in zgodb. Opozorite na to znanje in znanke, ki se niso v krogu naročnikov »Domovine«, naj se naroče na naš list, ki se stane mnogo, pa vendar nudi dovolj zabavnega in poučnega štiva.

SV. MIKLAVŽ BO KMALU TU.

Štiri knjige (dve otroški, dve za odrasle) Vam pošlje založba Vigred (I. Albrecht) Ljubljana, Škofja ulica 8/I, ako jih naročite takoj, za samo 20 Din. Otroški dve knjigi sta trdo vezani, ostali brošurani. Plača se po prejemu. Za naročilo zadostuje dopisnica. Požurite se, dokler je čas!

ALI RES?

Neverjetno, pa resnično je že preko sto nagrad poslala založba »Vigred« (I. Albrecht), Ljubljana, Škofja ulica št. 8/I, naročnikom prelepe Stražarjeve povesti »Mačeha s Kompoljskega gradu«. Vsak naročnik dobi eno knjigo po vrhu, dokler traja zaloga. Kdor še ni naročil, naj ne zamudi prilike in naj takoj naroči. Dopisnica zadostuje.

SMRTNA KOSA.

Na Jesenicah je preminula posestnica in trgovka gospa Marija dr. Pavličkova, skrbna mati in ljubezniva ženska, ki je uživala splošen ugled. — Na Črnučah je umrla g. Adela Luckmannova, roj. Rakova, v starosti 83 let. Pokojnica je bila splošno priljubljena in spoštovana. — Blag jima spomin!

PRVI SNEG.

Malo zgodaj je nastopila letošnja zima, čeprav smo nedavno slišali, da se nam ni bati več hudih zim. Po nedeljskem viharju, ki je divjal zlasti po Gorenjskem, je nastopil v ponedeljek precejšen hlad in je padel prvi sneg, ki je pobelil predvsem vse višje vrhove gorá. No, pa mislimo, da se je sneg samo slučajno izpozabil in da to še ne pomeni predhodnika za hudo zimo.

SPOMINJAJTE SE
 POPLAVLJENCEV!
 KDOR HITRO DA,
 DVAKRAT DA!

Enrilo
Splošno priljubljen
kavni nadomestek
okusen i cenen.
Dobiva se v vseh
dobro asortiranih
kolonijalnih trgovinah.

236

ŽENSKI VESTNIK

Oevirkovi štruklji. Zreži svežo slanino na kocke in jo rumeno scvri. Nekoliko ohlajeno potresi na razvlečeno testo, ki ga potem rahlo zavij in deni na pomazano pločevino, da vzhaja. Nato ga pomaži z jajcem in speci. Še toplega razreži in daj na mizo.

Krhki štrukelj. Napravi prosto krhko testo, zvaljaj ga za nožev rob debelo in ga razreži, v kolikor hočeš dolge in za dlan široke prame, pomaži jih z marmelado (če je marmelada morda redka, primešaj ji malo drobtin), zavihni testo trdo skupaj, da bodo samo tri plasti testa druga vrh druge, položi zgotovljene štruklje na pločevino, pomaži jih z jajcem in speci v srednji vročini.

Listnica uredništva

Mekinje pri Kamniku. Mislimo, da ni tako hudo. Bomo že pazili, da ne pride tak dopis v časopis.

Kočevarje. Tiskovni zakon ne dopušča priobčitve.

Zabukovje pri Sevnici. Ne stane nič. Prosimo prijazno, da nam večkrat poročate.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Pri izpraševanju.

Župnik: «Urška, povej mi, koliko je bogov.»

Nevesta: «Eden.»

Župnik: «Koliko je pa oseb?»

Nevesta: «Z godci vred jih bo trideset...»

Kje je sin?

Siromašen kmetovalec je prišel k župniku ter ga prosil za podporo. Župnik je bil pripravljen pomagati mu pod pogojem, da se bo kmetovalec popolnoma pravilno prekrizal.

Kmetovalec je napravil križ in obenem izgovarjal: «V imenu Očeta in svetega Duha. Amen.»

Župnik: «Kje je pa ostal sin?»

Kmetovalec: «Zunaj čaka z vrečo...»

Plačilo za grehe.

Spovednik je hotel mladi Urški prav živo predočiti strahoto njenih grehov in ji je dejal: «Kaj meniš, kaj si zaslužila za svoje grehe?»

Urška je naglo odgovorila: «Častiti gospod, ničesar ne zahtevam zanje.»

Razumljivo.

Kaplar (novinec): «Ali znaš plavati?»

Novinec: «Da.»

Kaplar: «Kje si se naučil?»

Novinec: «V vodi.»

Koristno za zdravnika.

Uršula: «Gospod zdravnik, ali mislite, da je vožnja z avtomobilom koristna?»

Zdravnik: «Prav gotovo, gospa! Baš včeraj sem imel tri osebe, ki so se ponesrečile pri vožnji z avtomobilom.»

Čemu služijo ušesa.

Kaplar: «Čemu ima vojak ušesa?»

Vojak: «Da mu čepica ne zdrkne z glave.»

Dvournna šestitka.

Bogati stric Tiburcij je imel navado, da je vsako naklonjenost svojih nečakov plačal z denarjem. Zato so mu nečaki tudi k vsakemu važnejšemu prazniku čestitali.

Tako se je zgodilo tudi na praznik Vnebohoda. In stric se je strašno hudoval, ko je dobil od svojega nečaka dopisnico naslednje vsebine: «Vesel Vnebohoda Ti želi Tvoj nečak Gašperček.»

Zenitovansko potovanje pri židih.

Izak je naletel v Benetkah na svojega prijatelja Abrahama, ki se je nedavno poprej poročil z neko trgovko, ter se začudil: «Kaj delaš tu?»

Abraham: «Na ženitovanskem potovanju sem.»

Izak: «Kje pa je tvoja soproga?»

Abraham: «Ostala je doma, saj mora vendar eden voditi trgovino...»

Umazana puška.

Kaplar: «He, Gašper, ti umazanec, kakšna pa je tvoja puška! Takoj k raportu!»

Gašper: «Prosim, gospod kaplar, šele sedaj vidim, da sem v naglici vzel — vašo puško.»

Se razume.

Urša: «Druga žena vdovca bi že ne bila rada.»

Neža: «Jaz pa mislim, da je biti druga žena še vedno boljše kakor prva...»

Ožbovt med Nemci.

Ožbovt in Gašper sta prišla v Gradec. Ko sta kolovratila po ulicah, sta zapazila pred neko cerkvijo poročni par. Ožbovt je bil radoveden in je vprašal najbližjega Gradčana v slabi nemščini, kdo se je poročil.

Gradčan: «Ivasnet.» (Jaz ne vem.)

Še istega dne popoldne sta nalezela naša znanca na pogrebni sprevod in je Ožbovt ponovno povpraševal, kdo je umrl, na kar je zopet dobil odgovor: «Ivasnet.»

Pa je menil Ožbovt napram Gašperju: «No, to pa je smola. Gospod Ivasnet se je dopoldne poročil, popoldne pa že umrl...»

Iz sovraštva.

Klepetulja Treza: «Tako ga sovražim, da ga ne morem videti.»

Rozalija: «Baš zato ga poročil Dosti križev bo imel s teboj...»

Novopečena bogatinka.

K staremu zdravniku Kolobarniku je prišla gospa Hlačoperjeva, ki je šele med vojno obogatela s prekupčevanjem, ter menila: «Oh, gospod doktor, jaz imam vedno tako neprijetne občutke. Včasih se mi vidi, kakor da bi nad mano visel Kolumbov meč.»

Zdravnik se je nasmehnil in menil: «Damo-klejevo jajce.»

Vse te lepe stvari:
lepe čevljičke, torbice in druga darila lahko kupite, ako najdete v milu „Gazela“
samo en klatnik. V vsak tisoč komad našega priznanega mila vtisnemo namreč po 1 klatnik in ako imate srečo ga boste sigurno našli.

Vpoštevajte to ter pridno perite le z milom „Gazela“
ki se odlihuje po izreano občini peni tar jako temeljito in hitro očisti perilo.

GAZELA MILO

Protialkoholsko gibanje.

Protialkoholsko društvo «Smrt alkoholu» je poslalo na deželo predavat nekega svojega člana. Možak pa je imel smolo, da je prišel med pijance, katerih eden mu je vrgel čevelj v glavo. Zato se je predavatelj naslednjega dne obrnil na društvo po pojasnilo, ali naj svoje započeto delo nadaljuje ali opusti.

Dobil je naslednji odgovor: «Vztrajajte vsaj toliko časa, da dobite še en čevelj, da boste imeli par.»

Zelena barva.

Kakor pravijo, predpisuje najnovejša ženska moda zeleno barvo. Ker je to barva zavisti, bo tem dana ženskam prilika, da bodo zavist kazale tudi na zunaj.

V soli.

Učitelj. «Kaj so storili Izraelci, ko so stopili iz Rdečega morja?»

Učenec: «Tako so šli na solnce, da se posušijo.»

Tako je.

Mlade gospodične so debatirale o pomenu in zgodovini poljuba. Ko so bile baš v najhujšem ognju, se je oglašila Micika, najmlajša med njimi: «Saj je to vseeno, samo da je poljub sladek.»

Dober odgovor.

Bogata židinja Rebeka je priredila večerno zabavo, na katero je povabila večjo družbo. Ko je bilo vse pri najboljši volji, je vstal neki gost in napil: «Na vaše zdravje, gospa Sara!»

Rebeka: «Oprostite, jaz sem Rebeka. Saj je tudi v svetem pismu napisano, da je Rebeka napojila kamele...»

Strah pred Sokoli.

Kaplan na Gabrovem vrhu je bil hud sovražnik Sokolov. Izrabil je vsako priliko, ki mu je kazala, da jih bo povoljno očrnil ali oblatil.

Nekoč jim je posvetil vso pridigo. «Poglejte, pišč sokol napade otroka ter mu izkljuje oči,» je grmel raz prižnico. «Koliko hujšega lahko napravi človek s tem imenom!»

Človekove besede je v polnem pomenu sprejela precej omejena Zamenova Marička ter jih je grela v svojem srcu. Crtila je junake v rdeči srabei, verujoč, da izkljujejo oči.

Nekega jutra je odšla z bratom v gozd grabiti listje. Nagračila sta ga precejšnji kup ob cesti na parobju, ko se je pojavilo v bližini glasno trobentanje.

«Kaj pa to pomeni?» je plašno vprašala.

«Sokoli gredo,» jo je brat nalašč postrašil.

Vsa preplašena se je sklonila Marička ter se je zarila z glavo v suho listje. Tako je bila uverjena, da ji preteča nevarnost ne more škodovati.

Tedaj se je zlomila vejica, kamor je v naglici obesila grablje, ki so ji zviškoma padle na hrbet. Prepričana, da je priletel sokol, se je stresla po vsem telesu. Z obema rokama se je zakopala v steljo, na kar je pomirjeno vzdihnila: «Tukaj si me pač udaril, toda do oči ne boš prišel!»

S.

MALI OGLASI

Sedlarskega učenea

256 sprejma proti dogovoru Hinko Čop, sedlar, Mozirje.

Citajte!

Važno!

Naznanjam slavnemu občinstvu, da je dospela velika zaloga jesenskega in zimskega blaga za obleke, katerega prodajam radi prevelike zaloge pod ceno. Ne zamudite, pridite in prepričali se boste. — Se priporoča za cenjeni obisk

Anton Savnik,

Skofja Loka, Glavni trg.

247

SUHEGOBE

orehe, fižol itd. kupuje po najvišji ceni

M. Geršak & Co.,

Ljubljana, Prečna ulica št. 14.

Razočaranje.

On: «Našel sem štiriperesno deteljico.»

Ona: «Ah, to pa pomeni, da se bova kmalu poročila.»

On: «Tako? Jaz sem pa mislil, da to pomeni srečo...»

V gor-ki vasi.

Letoviščar: «Zakaj pa je bil takšen šum in ropot v gostilni?»

Gostinčar: «O, nič posebnega, tantje so vrgli ven župana, ker se v njegovi navzočnosti niso mogli pretepati.»



Evo, zlatnik!

Poglejte si ga dobro, kako je lep in blesteč zlatnik po 10 frankov. Kupite si še danes

ZLATOROG TERPENTINOVNO MILO

in prepričajte se o njegovi nedosegljivi kakovosti.

Ako Vam je sreča mila, boste našli pri uporabi tudi Vi skriti zaklad

pristni zlatnik

po 10 frankov!



ČREVA

vsakovrstna po najugodnejši ceni kakor vsako leto vedno v zalogi. Kupujem tudi

surovi in stopljeni loj

in ga plačujem po najvišji dnevni ceni.

234 Jos. Bergman v Ljubljani, Poljanska cesta št. 85.

Pohvale in priznanja

dobiva redno trgovina „DOKO“ v Prešernovi ulici št. 9, dvorišče za izborna in poceni obutev.

Narodite cenik! Pošilja se po pošti na povzetje.

252-a Vsak dobi sedaj lahko najboljšo obutev!

REVMATIZEM.

Izjava zahvalnosti.

Gospoda dr. I. Rahlejevu

Beograd, Kosovska 43.

Ker tukaj ljudje zelo trpe na revmatizem, sem Vas mnogim priporočala in jim izročila Vaš cenjeni naslov. Za nekatere sem Vaše zdravilo tudi naročila. Neki kmetovslec iz Mlake je potrošil že več kakor 3000 kron in zdravniki so mu dejali, da zanj ni rešitve. Naročila sem mu Vaše zdravilo «RADIO-BALSAMIKA» in — hvale Bogu in Vam — odpravil je. Ravnotako tudi kovač Havičič ni mogel hoditi, a pred nekoliko dnevi ga je videti, kako sedaj lepo hodi. Večrni sem naročila zdravilo tudi za Ivana Skeuderja in mnogim drugim, ki mi tožijo, da trpe na revmatizem, takoj napišem Vaš naslov. Zakaj? Zato ker se mi siromaki smilijo, ki trpe na bolezn, a tukaj imate tako dobro in koristno zdravilo proti revmatizmu. Hvala čisto srčno za spoštovanjem

252-a

Marija Butara

Velika Gorica pri Zagrebu.

Zdravilo „RADIO-BALSAMIKA“ izdeluje, prodaja in pošilja po povzetju laboratorij „RADIO-BALSAMIKA“ drjevo. I. in M. Rahlejev, v Beogradu, Kosovska ulica 43.